

ANKETA POSLODAVACA
zaposlenost i zapošljavanje 07/08.

IZDAVAČ:

Zavod za zapošljavanje Crne Gore
Biro rada Pljevlja

ZA IZDAVAČA:

Ljubica Aranitović

AUTOR:

Nada Beljkaš

LEKTOR:

Svetozar Kujović

GRAFIČKA OBRADA I ŠTAMPA:

Studio MOUSE - Podgorica

TIRAŽ:

200 primjeraka

ANKETA POSLODAVACA
zaposlenost i zapošljavanje
07/08.

Biro rada PLJEVLJA

Sadržaj

REZIME.....	7
1.. UVOD.....	11
1.1. Cilj i zadaci istraživanja.....	11
1.2. Predmet istraživanja.....	12
1.3. Sadržaj istraživanja.....	13
1.4. Metodologija istraživanja.....	15
1.5. Populacija i uzorak istraživanja.....	16
1.6. Pregled poslodavca i uzorka istraživanja.....	16
2.REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	17
2.1. Struktura poslodavaca.....	17
2.1.1. Poslodavci prema oblicima organizovanja	17
2.1.2. Poslodavci prema vrstama djelatnosti	18
2.1.3. Poslodavci prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti	19
2.1.4. Poslodavci prema vremenu poslovanja.....	21
2.1.5. Poslodavci prema broju zaposlenih	22
2.1.6. Poslodavci prema vrstama djelatnosti i broju zaposlenih.....	23
2.1.7. Poslodavci prema tržištu na kome posluju	24
2.2. Poslovanje firme – plan razvoja.....	24
2.3. Zaposlenost i zapošljavanje u tekućoj godini.....	25
2.3.1. Prosječna zaposlenost prema vrstama djelatnosti	25
2.3.2. Ostvareno povećanje broja zaposlenih	25
2.3.3. Obrazovna i profesionalna struktura zaposlenih	27
2.3.4. Zaposlenost u tekućoj i godini osnivanja firme poslodavaca.....	29
2.3.5. Starosna i polna struktura zaposlenih u 2007.godini.....	30
2.3.6. Invalidi i penzionisani radnici.....	31
2.3.6.1.Radno angažovanje penzionera.....	31
2.3.7. Viškovi zaposlenih	33
2.3.8. Deficitarni kadrovi	36
2.4.Planirano zapošljavanje u 2008.godini.....	40
2.4.1. Razlozi za planiranje povećanja – zadržavanja broja zaposlenih	40
2.4.2. Struktura poslodavaca prema djelatnostima	41
2.4.3. Obrazovna i profesionalna struktura planiranih potreba.....	43
2.4.4. Invalidi i radnici za penzionisanje	45

2.4.5. Viškovi zaposlenih	46
2.4.6. Deficitarni kadrovi	49
2.4.7. Projekcija zapošljavanja za narednih pet godina.....	51
2.5. Zapošljavanje sa nepunim radnim vremenom . i na povremenim i privremenim poslovima.....	52
2.6. Kvalitet radne snage.....	55
2.7. Znanja i vještine.....	56
2.8. Razlozi neprihvatanja ponuđenog radnog mjesta.....	57
2.9. Uporedni pregled zaposlenosti i zapošljavanja . u tekućoj i narednoj godini.....	57
3. SARADNJA POSLODAVACA I ZAVODA.....	58
3.1.Nivoi, oblici i sadržaji saradnje.....	58
3.2.Obrazovanje i obuka za zapošljavanje.....	58
3.3.Ocjena kvaliteta usluga Zavoda.....	59
3.4.Vidovi informisanja koji obezbjeđuju kvalitetniju . saradnju sa Zavodom.....	60
3.5.Očekivanja poslodavaca od Zavoda, prijedlozi i sugestije.....	60
4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	62
4.1. Realizacija projektovanih ciljeva i zadataka.....	62
4.2. Registar poslodavaca.....	62
4.3. Prosječna i ukupna zaposlenost u tekućoj godini.....	62
4.4. Zapošljavanja u tekućoj godini.....	63
4.5.Planirano zapošljavanje u narednoj godini.....	63
4.6. Zapošljavanje sa nepunim radnim vremenom . i na povremenim i privremenim poslovima.....	64
4.7. Saradnja poslodavaca i Zavoda.....	64
4.8. Preporuke za korišćenje rezultata.....	65
5.. PRILOG.....	67
5.1. Upitnik.....	68

REZIME

Ovo istraživanje je nastavak aktivnosti započete 2003. godine. Istraživanjem su obuhvaćene opštine Pljevlja i Žabljak, a analiza rezultata ankete se od prošle godine radi na nivou Regije koja obuhvata ove dvije opštine.

U Pljevljima su anketirana 74 poslodavca a u Žabljaku 14 poslodavaca. U Pljevljima su radila 4 anketara a u Žabljaku 1 anketar. Anketom su obuhvaćeni poslodavci kod kojih je zaposleno preko 50% ukupno zaposlenih u ovim opštinama.

Poslodavci su analizirani sa različitih aspekata. Najviše anketiranih poslodavaca je organizovano kao DOO, iz djelatnosti trgovine, posluje preko 10 godina i zapošljava od 10-50 radnika. Najviše poslodavaca posluje zadovoljavajuće, a oni koji posluju dobro su iz djelatnosti obrazovanje i trgovina, a najviše onih koji posluju loše su iz prerađivačke industrije. Poslodavci koji planiraju investicije, imaju plan razvoja i biznis plan, su iz djelatnosti trgovine, a iz te djelatnosti je i najviše anketiranih poslodavaca.

Najveći broj zaposlenih je u djelatnosti vađenje ruda i kamena, gdje je zaposleno 46% od prosječnog broja ukupno zaposlenih u Pljevljima. U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnosti hoteli i restorani. U tekućoj godini najviše zapošljavanja je sa IV, III i I stepenom stručne spreme, u grupama zanimanja ekonomija, pravo i administracija, mašinstvo i obrada metala i šumarstvo i obrada drveta. U regiji Pljevlja na dan anketiranja najviše zaposlenih je u grupama zanimanja ekonomija, pravo i administracija i mašinstvo i obrada metala i to sa IV i III stepenom stručne spreme. Broj zaposlenih je povećan u tekućoj godini u odnosu na godinu osnivanja i na nivou opština i na nivou Regije.

Što se tiče starosne strukture, najviše zaposlenih je u starosnoj grupi 41-50 godina. Učešće žena je najveće u grupi 25-30 godina. Djelatnosti u kojim je zaposleno najviše žena su zdravstvo, obrazovanje i vađenje ruda i kamena.

U 2007. god. su kod anketiranih poslodavaca u Pljevljima zaposlena 174 invalida, a penzionisano je 39 radnika, a u Žabljaku su zaposlena 2 invalida a penzionisano je 5 radnika. Najviše invalida je u djelatnosti vađenje ruda i kamena kao i penzionisanih radnika.

82% poslodavaca nije spremno radno angažovati penzionere. Neki poslodavci bi angažovali penzionere samo ako za deficitarna zanimanja ne budu imali potrebne radnike. Anketirani poslodavci u Pljevljima planiraju u 2008. god. zaposliti 4 nova lica sa invaliditetom, a poslodavci u Žabljaku ne planiraju zaposliti nijedno ovakvo lice.

Poslodavci u Žabljaku nijesu iskazali viškove zaposlenih, a u Pljevljima viškove zaposlenih ima 13% poslodavaca. Realno stanje je drugačije. Neki poslodavci koji imaju veliki broj zaposlenih izjasnili su se da imaju viškova zaposlenih, ali nijesu iskazali koji je to broj. Najviše viškova zaposlenih je u III i IV stepenu stručne spreme, u grupama zanimanja trgovina, ekonomija, pravo i administracija i djelatnosti prerađivačka industrija.

42 poslodavca u Pljevljima i 7 poslodavaca u Žabljaku izjasnili su se da im nedostaju kadrovi određenog profila za svoje potrebe. Najviše deficitarnih zanimanja, po mišljenju poslodavaca je sa III i VII stepenom stručne spreme. U III stepenu deficitarna zanimanja su, uglavnom, registrovana na evidenciji nezaposlenih lica osim nekih zanimanja iz oblasti drvoprade. U VII stepenu stručne spreme deficitarna su zanimanja iz djelatnosti obrazovanje i zdravstvo. 37% poslodavaca nije planiralo povećanje broja zaposlenih u 2008. god. Najviše poslodavaca koji planiraju povećanje broja zaposlenih je iz djelatnosti trgovina. Najviše planiranih zapošljavanja je sa III i IV stepenom stručne spreme u grupama zanimanja trgovina i šumarstvo i obrada drveta. U 2008. god. je planirano manje zaposlenih lica sa invaliditetom, kao i penzionisanih radnika, a planirano je nešto više viškova zaposlenih.

38 poslodavaca u Pljevljima i 9 u Žabljaku neće zapošljavati nove kadrove za narednih 5 godina. U Žabljaku nešto manje od 80% poslodavaca ima povremeno potrebu za angažovanjem lica na povremenim i privremenim poslovima što se objašnjava time što je Žabljak turističko mjesto, pa poslodavci imaju potrebu za angažovanjem sezonskih radnika.

Zaposlenima, po mišljenju poslodavaca, najviše nedostaju znanja stranih jezika i kompjuterska znanja.

Programima obuke u saradnji sa Zavodom u 2007. god. obuhvaćeno je 56 lica, najviše u grupama zanimanja mašinstvo i obrada metala i saobraćaj, a u 2008. god. je planirano 50 lica za obuku za zanimanja za koja su se poslodavci izjasnili da su deficitarna.

Poslodavci su, uglavnom, zadovoljni kvalitetom usluga Zavoda, a većina njih saradnju sa Zavodom vidi samo u okviru prijave slobodnih radnih mjesta. Oni koji su nezadovoljni saradnjom, mišljenja su da im nijesu obezbijeđeni potrebni kadrovi kao i da nemaju finansijsku podršku u otvaranju novih radnih mjesta.

1. UVOD

1.1 Cilj i zadaci istraživanja

Ovo istraživanje je nastavak aktivnosti započete 2003. godine kojom se Zavod opredijelio za redovno godišnje konsultovanje poslodavaca u cilju ostvarivanja neposrednog uvida u aktuelnu i očekivanu zaposlenost i zapošljavanje. Istraživanjem su obuhvaćene opštine Pljevlja i Žabljak čime se dobija stanje na tržištu rada ove Regije. Potrebu za istraživanjem potenciraju i pokazatelji o zaposlenosti, te ponudi i tražnji na tržištu rada, koji se dobijeni iz pojedinih izvora, bitno razlikuju. Uz ovo, mišljenja, ocjene i sugestije poslodavaca vezano za određene sadržaje istraživanja, uz suvoparne pokazatelje, značajno utiču na kvalitet izvođenja zaključaka, a time i na valjanost analize u cjelini.

Istraživanje je realizovano na uzorku poslodavaca koji su upisani u Centralni sudski registar Privrednog suda u Podgorici. Kao metod istraživanja odabrana je anketa.

Saglasno prethodno definisanom cilju, opredijeljeni su zadaci istraživanja:

- Izrada baze podataka za projektovanje mjera i programa aktivne politike zapošljavanja
- Prikupljanje podataka za analizu zaposlenosti i zapošljavanja u 2007. godini, odnosno realizacije planiranog zapošljavanja
- Prikupljanje podataka za analizu očekivanih kretanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja u 2008. godini
- Analiza strukture zaposlenih sa različitih aspekata
- Istraživanje mišljenja, ocjena i stavova poslodavaca o saradnji sa Zavodom u zadovoljavanju kadrovskih potreba.
- Evidentiranje promjena u strukturi i ažuriranje registra poslodavaca.

1.2. Predmet istraživanja

Predmetom istraživanja obuhvaćeni su:

- Prosječan broj ukupno zaposlenih u tekućoj godini i godini osnivanja
- Obim i struktura zaposlenosti i zapošljavanja u 2007. godini
- Obim i struktura planiranog zapošljavanja u 2008. godini
- Starosna struktura zaposlenih
- Podaci o radu i poslovanju
- Viškovi zaposlenih
- Invalidi i penzionisani radnici
- Radno angažovanje penzionera
- Deficitarni kadrovi
- Zapošljavanje sa nepunim radnim vremenom
- Zapošljavanje nezaposlenih za obavljanje privremenih i povremenih poslova
- Saradnja poslodavaca i Zavoda
- Informisanost poslodavaca o aktivnostima Zavoda
- Prijedlozi i sugestije poslodavaca za podsticanje zapošljavanja i efikasnije funkcionisanje tržišta rada.
- Struktura poslodavaca prema pojedinim obilježjima, sa podacima za identifikaciju i komunikaciju sa Zavodom.

1.3. Sadržaj istraživanja

U skladu sa definisanim predmetnim okvirima istraživanja, projektovani su sadržaji za pojedine tematske cjeline navedene u nastavku teksta:

- **Pregledi poslodavaca**, prema oblicima organizovanja, vrstama djelatnosti, dužini poslovanja, broju zaposlenih i dr.
- **Prosječan broj ukupno zaposlenih** u tekućoj i godini osnivanja privrednog društva, ustanove preduzetnika i dr. oblika organizovanja.
- **Zaposlenost i zapošljavanje** : broj i struktura zaposlenih prema vrsti radnog odnosa, stepenima stručne spreme i grupama zanimanja, kao i prema oblicima organizovanja i vrsti djelatnosti poslodavaca – ostvareno u tekućoj i planirano za narednu godinu, projekcija u narednih pet godina.
- **Invalidi rada i penzionisani radnici** na nivou kategorija **NE** i **DA** – ukupno invalida u radnom odnosu u tekućoj i planirano za narednu, kao i planirano zapošljavanje invalida u narednoj godini.
- **Viškovi zaposlenih** na nivou kategorija **NE** i **DA**, razlozi i načini rješavanja, kao i struktura prema djelatnostima poslodavaca, stepenima stručne spreme i grupama zanimanja – stanje u tekućoj i planirano za narednu godinu.
- **Deficitarni kadrovi** na nivou kategorija **NE** i **DA**, razlozi, broj i struktura prema zanimanjima – aktuelno u tekućoj i očekivano u narednoj godini.
- Mogućnosti zapošljavanja radnika sa **nepunim radnim vremenom** – na nivou skale ocjena.
- Mišljenja poslodavaca o zapošljavanju nezaposlenih lica za **povremene i privremene poslove** na nivou skale ocjena.
- Mišljenja poslodavaca o **radnom angažovanju penzionera**.

- Ocjena poslodavaca o **kvalitetu** radne snage, zaposlenih u firmi i kadrova na evidenciji Zavoda.
- Ocjena **znanja, vještina i kompetencija** koja po mišljenju poslodavaca najviše nedostaju zaposlenim.
- **Saradnja poslodavaca i Zavoda** : broj lica obuhvaćen programima obrazovanja / obuke za zaposlenje prema stepenima stručne sprema i

grupama zanimanja realizovano u tekućoj, planirano u narednoj godini, oblici i sadržaji saradnje sa Zavodom, ocjene poslodavaca o kvalitetu usluga Zavoda u zadovoljavanju njihovih potreba.

- **Očekivane usluge od Zavoda** prema slobodnom izboru poslodavaca.
- **Ocjene, prijedlozi i sugestije** poslodavaca za unapređivanje saradnje sa Zavodom, djelovanje drugih institucija i subjekata tržišta rada, podsticanje zapošljavanja uopšte i funkcionisanje tržišta rada u Crnoj Gori, kao i saradnja sa državama u okruženju vezano za zapošljavanje.

Ovako definisani sadržaji istraživanja predstavljali su osnovu za izbor i oblikovanje pitanja, kao i načina sprovođenja ankete i obrade rezultata.

Obrada rezultata prilagođena je potencijalnim korisnicima za različite namjene. U tom smislu rezultati su prikazani odvojeno za 2007. i 2008. godinu, prema tematskim cjelinama. Pored toga, dobijeni pokazatelji su obrađeni tako da, u komparaciji sa podacima iz drugih izvora, mogu predstavljati valjanu osnovu i za dublju analizu pojedinih segmenata funkcionisanja tržišta rada i zapošljavanja.

1.4. Metodologija istraživanja

Anketa kao metod odabrana je iz razloga koji je naveden u obrazloženju cilja i zadataka istraživanja. Upravo zbog toga je i njen sadržaj, osim nekoliko novih pitanja, gotovo identičan sa upitnikom koji je korišćen 2006. god.

Ovi razlozi, takođe, su uticali da se izostavi širi prikaz konceptualnih karakteristika anketnog upitnika kako bi se izbjeglo ponavljanje sadržaja iz elaborata o realizaciji prethodnog projekta, jer je i ovaj tekst namijenjen istim korisnicima. Ovo se, naravno, ne odnosi na osnovne karakteristike upitnika neophodne za razumijevanje pojedinih priloga, odnosno karaktera i obima istraživanja, kao i angažovanje nosioca određenih aktivnosti u pripremi i realizaciji istraživanja.

Pretežni dio pitanja u anketi je zatvorenog tipa, čime je olakšana statistička obrada i upoređivanje rezultata za pojedine segmente istraživanja i periode vremena koje reprezentuju. Pored predloženih modaliteta, poslodavcima je ostavljena mogućnost da dopune odgovore na pojedina pitanja prema sopstvenoj procjeni.

Manji broj pitanja otvorenog tipa projektovan je s namjerom da se obezbijede dodatne, neformalne informacije, mišljenja i sugestije kojima se, po pravilu, zahvata neposrednije i otvorenije opredjeljivanje ispitanika.

Anketiranje je sprovedeno u oktobru i novembru 2007. godine. U Pljevljima su radila 4 anketara, u Žabljaku 1 anketar. Odabrana su lica sa evidencije nezaposlenih, i svi su prošli edukaciju koju su obavili treneri Zavoda prema uputstvima koja su urađena uz anketni list i odgovarajućim programima koji su razvijeni u Zavodu za ovakve namjene. Poseban doprinos kao neposredno odgovorno lice za sprovođenje ankete za područje koje obuhvata Biro rada Pljevlja, sa kancelarijom Žabljak, ostvario je savjetnik za rad sa poslodavcima kao organizator terenskog istraživanja i kao stručna podrška anketarima.

Realizacija ovakvog projekta iziskuje kvalitetnu informatičku podršku, kako prilikom oblikovanja anketnog instrumenta tako i kod obrade i prezentacije rezultata, koje je realizovao Sektor za informacioni sistem. Koordinaciju rada učesnika u pripremi i sprovođenju istraživanja ostvario je Sektor za zapošljavanje i Centar za ljudske resurse.

1.5. Populacija i uzorak istraživanja

Prilikom strukturiranja uzorka, kao i u toku sprovođenja istraživanja, uložen je napor da se obezbijedi:

- Ujednačen obuhvat poslodavaca u opštinama Pljevlja i Žabljak
- Ujednačen obuhvat poslodavaca prema vrstama djelatnosti
- Obuhvat i poslodavaca koji nijesu evidentirani u Sudskom registru
- Traženi podaci na nivou poslodavca sa statusom pravnog lica, što znači i za zaposlene, odnosno zapošljavanje u jedinicama rada koje nemaju takav status, a locirane su van sjedišta poslodavaca.

1.6. Pregled populacije i uzorka istraživanja

Opštine	Populacija	Uzorak			
		Planirano		Realizovano	% realizacije
Pljevlja	459	74	16%	74	100
Žabljak	110	14	12%	14	100

Istraživanjem je obuhvaćeno 16% aktivnih poslodavaca u Pljevljima, odnosno 12% u Žabljaku. U odnosu na prethodno istraživanje anketom je obuhvaćen manji broj poslodavaca u Pljevljima, a veći broj u Žabljaku. Pretežno su izostavljeni poslodavci sa manjim brojem zaposlenih kako bi se anketom obuhvatili poslodavci kod kojih je zaposleno najmanje 50 % ukupno zaposlenih u ovim opštinama, što je i realizovano.

2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Analiza rezultata ankete se od prošle godine radi na nivou Regije odnosno opština, iz dva razloga:

Prvo, da se potpunije sagledaju kretanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja i da se identifikuju njihovi uzroci i posledice. Drugo, da se na osnovu takvih saznanja pripreme programi aktivnosti za podsticanje zapošljavanja kod konkretnih poslodavaca u određenim djelatnostima ili na nivou lokalne samouprave.

Elektronska verzija baze podataka, kao dokumentaciona osnova za urađene tabelarne i grafičke prikaze, adekvatno je zaštićena i arhivirana u dokumentaciji Zavoda, čime je obezbijeđeno kontinuirano praćenje određenih aspekata zaposlenosti i zapošljavanja, odnosno upoređivanje sa rezultatima ovakvog i sličnih istraživanja u narednom periodu.

2.1. Struktura poslodavaca

2.1.1. Poslodavci prema oblicima organizovanja

Tabela 2.1.1. Pregled poslodavaca prema oblicima organizovanja

Oblici svojine	Regija.		
	Pljevlja	Žabljak	Ukupno:
Akcionarsko društvo	6		6
Društvo sa ogr.odgovor.	34	5	39
Komanditno društvo			
Ortačko društvo	5		5
Preduzetnik	3	1	4
Ustanova	21	8	29
Nevladina organizacija			
Zadruga	4		4
Dio stranog društva			
Ostali	1		1
UKUPNO	74	14	88

Najviše poslodavaca u regiji Pljevlja, kao i na nivou države, organizovano je kao DOO, 44,32%, zatim ustanove 32,95%, kao i u prethodnom istraživanju, AD 6,82%, OD 5,68%, zadruge i preduzetnici u istom broju. Žabljak odstupa od Regije i tu su ustanove zastupljene sa 57,14%.

2.1.2. Poslodavci prema vrstama djelatnosti

Tabela 2.1.2. Pregled poslodavaca prema vrstama djelatnosti

VRSTE DJELATNOSTI	Regija		
	Pljevlja	Žabljak	Ukupno
Poljopriv. lov i šumarstvo	4		4
Ribarstvo			
Vađenje ruda i kamena	1		1
Prerađivačka industrija	14		14
Proiz. i snabd. el. energijom	1	1	2
Građevinarstvo	5		5
Trgovina na veliko i malo	19	5	24
Hoteli i restorani	5	1	6
Saobraćaj i veze	2		2
Finansijsko posredovanje			
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	2		2
Državna uprava i odbrana	1	2	3
Obrazovanje	8	3	11
Zdravstveni i socijalni rad	5		5
Ostale komun. društ. aktivnosti	7	2	9
Privatna domaćinstva sa zap.			
Eksteritorijalne organizacije			
Svega	74	14	88

U regiji Pljevlja, kao i u skoro svim ostalim regijama pa i na nivou države, najviše poslodavaca je u oblasti trgovina na veliko i malo, 27,27%, prerađivačka industrija, 15,91%, obrazovanje, 12,50%, ostale komunalne aktivnosti, 10,23%, hoteli i restorani, 6,82%. U Žabljaku, kao i na nivou Regije, najviše poslodavaca je u djelatnosti trgovina, 35,71%, zatim u djelatnosti obrazovanje 21,43%. Iz djelatnosti prerađivačka industrija, iz koje imamo oko 18% anketiranih poslodavaca u Pljevljima, nema anketiranih poslodavaca u Žabljaku, što znači da su oni u malom procentu zastupljeni u toj opštini.

2.1.3. Poslodavci prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti

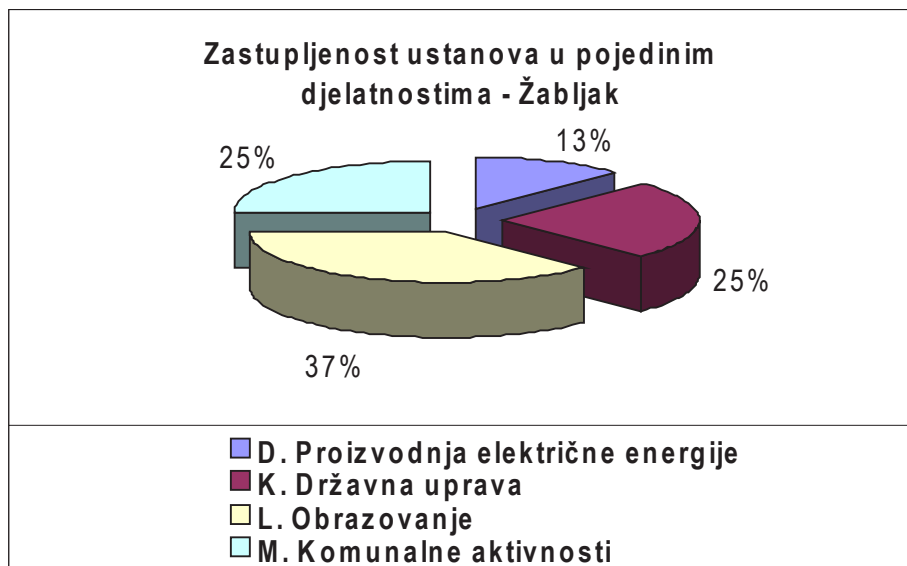
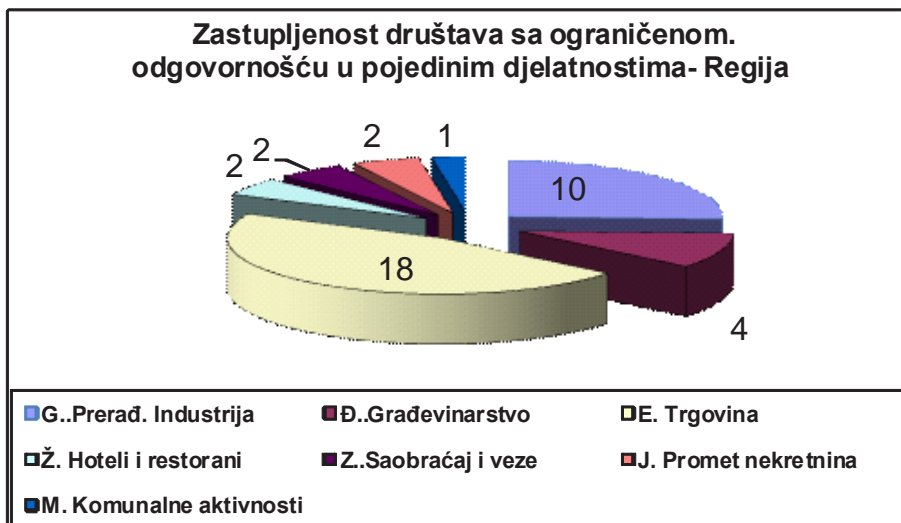
Tabela 2.1.3. Pregled poslodavaca prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti

VRSTE. DJELATNOSTI	OBLICI ORGANIZOVANJA										REGIJA
	Akcionarsko društvo	Društvo sa ogr. odgovor.	Komanditno društvo	Ortačko društvo	Preduzetnik	Ustanova	Nevladina organizacija	Zadruga	Dio stranog društva	Ostali	
A - Poljoprivreda				1				3			4
B - Ribarstvo											
V – Vađenje ruda	1										1
G - Prerađ. indust.	3	10					1				14
D - Proizv. el. ener.						2					2
Đ - Građevinarstvo		4				1					5
E – Trgovina	1	18		3	2						24
Ž - Hoteli i restor.	1	2		1	2						6
Z - Saobraćaj i veze		2									2
I - Finans. posredov.											
J – Promet nekretnina		2									2
K – Državna uprava						3					3
L- Obrazovanje						11					11
LJ - Zdrav. i soc. rad						5					5
M - Komunalne aktivnosti		1				7				1	9
Svega	6	39		5	4	29		4		1	88

U ovom pregledu imamo objedinjenje prethodne dvije analize.

Akcionarska društva su najviše zastupljena u prerađivačkoj industriji, 50%, doo u trgovini 46%, OD u trgovini 60%, preduzetnici u djelatnosti

trgovina i hoteli i restorani 50%, ustanove u obrazovanju 37%., što ne odstupa od rezultata na nivou države.

2.1.4. Poslodavci prema vremenu poslovanja

Tabela 2.1.4. Pregled poslodavaca prema vremenu poslovanja

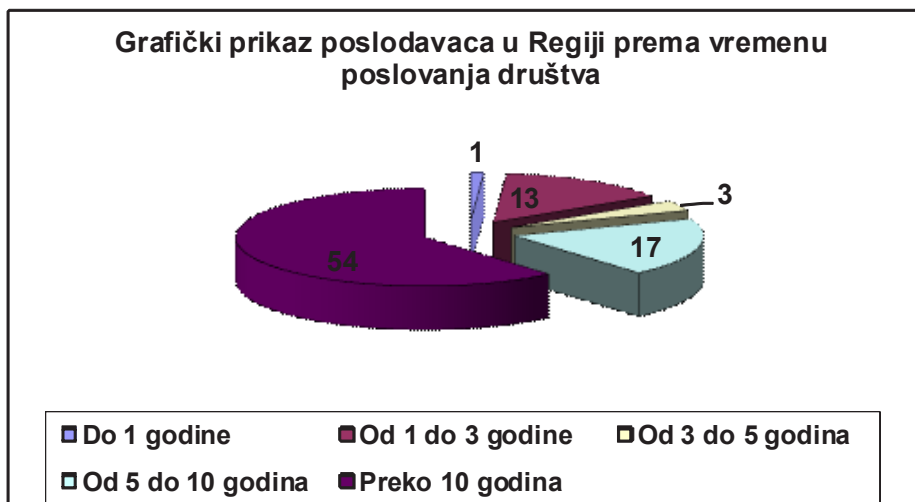
OPŠTINE		PERIOD POSTOJANJA DRUŠTVA					UKUPNO
		Do	Od	Od	Od	Preko	
		1 godine	1 do 3 godine	3 do 5 godina	5 do 10 godina	10 godina	
PLJEVLJA	br.	1	13	2	13	45	74
	%	1.35	17.57	2.70	17.57	60.81	100
ŽABLJAK	br.			1	4	9	14
	%			7.14	28.57	64.29	100
UKUPNO	br.	1	13	3	17	54	88
	%	1.14	14.77	3.41	19.32	61.36	100

U izboru uzorka izostavljeni su poslodavci sa manjim brojem zaposlenih i preduzetnika, pa je vrlo mali procenat poslodavaca koji su osnovani u poslednjoj godini, a u prethodnom istraživanju je bilo obuhvaćeno više takvih poslodavaca.

U regiji Pljevlja najveći broj poslodavaca je u grupi preko 10 godina, 61%, što je isto i u Žabljaku. 34% poslodavaca posluje od 1-3 godine i 5-10 godina.

Postoji trend rasta u godinama trajanja i na regionalnom i na državnom nivou što ohrabruje, jer uliva povjerenje kad je broj zaposlenih u pitanju.

Saradnju Zavoda sa poslodavcima koji posluje preko 10 godina treba usmjeravati u održavanju zaposlenosti i stvaranju uslova za otvaranje novih radnih mjesta.

2.1.5. Poslodavci prema broju zaposlenih

Tabela 2.1.5.1. Poslodavci prema broju zaposlenih

OPŠTINE REGIJE REPUBLIKA	P.O.S.L.O.D.A.V.C.I					
	UKUPNO	Jedan radnik	Od 1 do 5 radnika	Od 5 do 10 radnika	Od 10 do 50 radnika	Preko 50 radnika
	1	2	3	4	5	6
PLJEVLJA	74		6	25	30	13
ŽABLJAK	14			4	9	1
UKUPNO *	88		6	29	39	14

U Pljevljima, u grupi od 1-5 radnika je 8% poslodavaca, od 5-10 radnika je 33% poslodavaca, od 10-50 radnika, 40% poslodavaca. U Žabljaku najviše poslodavaca je u grupi 10-50 radnika 64%, od 5-10 radnika 28% poslodavaca. Na nivou Regije najviše poslodavaca je u grupi koja zapošljava od 10-50 radnika, što ne odstupa od rezultata na nivou države gdje je najviše poslodavaca u istoj grupi. Ako se srednjim preduzećima smatraju preduzeća gdje je zaposleno do 50 radnika, evidentno je da je ta grupa zastupljena u najvećem procentu i u Žabljaku i u Pljevljima, kao i na državnom nivou. Iako poslodavci sa manjim brojem zaposlenih u ovom istraživanju nijesu zastupljeni adekvatno njihovom učešću u populaciji, ipak su dominantni u tretiranom uzorku.

U odnosu na prethodno istraživanje smanjen je broj poslodavaca u grupama od **1 - 5** radnika a povećan u grupama **5-10** i **10-50** radnika.

2.1.6. Poslodavci prema vrstama djelatnosti i broju zaposlenih

Tabela 2.1.6.1. Pregled poslodavaca prema djelatnostima i broju zaposlenih
- Regija

Grupe djelatnosti	P.O.S.L.O.D.A.V.C.I.					UKUPNO
	Do	Od	Od	Od	Preko	
	1 radnik	1 do 5 radnika	5 do 10 radnika	10 do 50 radnika	preko 50 radnika	
Poljoprivreda, lov, šumarstvo			2	2		4
Ribarstvo						
Vađenje ruda i kamena					1	1
Prerađivačka industrija			3	9	2	14
Proizvodnja i snabd. el.energijom, gasom i vodom				1	1	2
Građevinarstvo,			2	3		5
Trgovina na veliko i malo		4	14	6		24
Hoteli i restorani		1	2	2	1	6
Saobraćaj, skladište i veze		1		1		2
Finansijsko posredovanje						
Aktivnosti u vezi sa nekretnin.				2		2
Državna uprava i odbrana				2	1	3
Obrazovanje				6	5	11
Zdravstveni i socijalni rad			1	2	2	5
Ostale komun. aktivnosti			5	3	1	9
UKUPNO		6	29	39	14	88

Oko 66% poslodavaca u regiji Pljevlja koji zapošljavaju do 5 radnika je u djelatnosti trgovina..U grupi 5-10 radnika 48% je u djelatnosti trgovina, 17% u djelatnosti ostale komunalne aktivnosti. U grupi od 10 do 50 radnika

najviše radnika je zaposleno u prerađivačkoj industriji, 23%, trgovini i obrazovanju 15%.

Učešće poslodavaca sa, **preko 50 zaposlenih**, u pojedinim djelatnostima u Regiji, s obzirom da je u Žabljaku anketiran samo jedan ovakav poslodavac, i to u djelatnosti trgovina, izgleda ovako:

- Prerađivačka industrija –14%
- Obrazovanje – 45%.
- Zdravstveni i socijalni rad –40%.

Na državnom nivou, najviše poslodavaca koji zapošljavaju preko 50 radnika je u obrazovanju.

2.1.7. Poslodavci prema tržištu na kom posluju

Ove godine upitnik je dopunjen sa nekoliko novih pitanja. Jedno od pitanja je bilo da li je postojeća organizacija dio neke druge organizacije. Od 74 anketirana poslodavca u Pljevljima samo 1 poslodavac je dio druge organizacije, a u Žabljaku od 14 anketiranih poslodavaca 2 poslodavca su dio druge organizacije.

Pitanje koje se odnosi na tržište na kom organizacija dominantno posluje je, takođe, novo pitanje. Najviše poslodavaca i u Pljevljima i Žabljaku, kao i na nivou Regije, dominantno posluje na lokalnom tržištu.

2.2. Poslovanje firme – plan razvoja

Na pitanje kako ocjenjuju poslovanje svoje firme, od 74 anketirana poslodavca u Pljevljima, 14 ili 18% poslodavaca je odgovorilo da posluje dobro, 43 ili 58% poslodavaca posluje zadovoljavajuće a 17 poslodavaca ili 22% posluje loše. U Žabljaku od 14 anketiranih poslodavaca 2 ili 14% poslodavaca posluje dobro, 11 ili 78% posluje zadovoljavajuće a 1 poslodavac ili 7% posluje loše.

Najviše firmi koje su se izjasnile da posluju dobro su iz djelatnosti obrazovanja i trgovine na veliko i malo, a najviše firmi koje posluju loše su iz djelatnosti prerađivačke industrije.

Na pitanje da li imaju pripremljen plan razvoja firme, 51 poslodavac u Pljevljima ili 69% je odgovorilo potvrdno, 40 firmi ili 54% ima biznis plan, 31 firma ili 41% ima usvojen sistem kvaliteta, 62 poslodavca ili 83% planira investicije što je činjenica koja ohrabruje. U Žabljaku 10 poslodavaca ili 71% ima plan razvoja firme, 6 poslodavaca ili 42% ima biznis plan, 4 poslodavca ili 28% ima usvojen sistem kvaliteta, a 11 poslodavaca ili 78% planira investicije. Najviše poslodavaca u regionu koji planiraju investicije, imaju plan razvoja i biznis plan je iz djelatnosti trgovine na veliko i malo, a iz te djelatnosti je i najviše anketiranih poslodavaca. Najviše poslodavaca koji imaju usvojen sistem kvaliteta je iz djelatnosti obrazovanja.

2.3. Zaposlenost i zapošljavanje u tekućoj godini

2.3.1. Prosječna zaposlenost u tekućoj godini. prema vrstama djelatnosti

Tabela 2.4.1.1. Prosječan broj ukupno zaposlenih prema vrstama djelatnosti

Vrste djelatnosti	Regija		
	PLJEVLJA	ŽABLJAK	Ukupno
Poljopriv. lov i šumarstvo	50		50
Ribarstvo			
Vađenje ruda i kamena	1700		1700
Prerađivačka industrija	299		299
Proiz. i snabd. el. energijom	92	34	126
Građevinarstvo	46		46
Trgovina na veliko i malo	131	36	167
Hoteli i restorani	53	100	153
Saobraćaj i veze	12		12
Finansijsko posredovanje			
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	9		9
Državna uprava i odbrana	196	52	248
Obrazovanje	392	81	473
Zdravstveni i socijalni rad	486		486
Ostale komun. društ. aktivn.	219	46	265
Privatna domaćinstva sa zap.			
Eksteritorijalne organizacije			
UKUPNO	3685	349	4034

U regiji Pljevlja najveći broj zaposlenih je u djelatnosti vađenje ruda i kamena, 42,14%. Iz ove djelatnosti je anketiran samo jedan poslodavac, i to u Pljevljima koji zapošljava preko 46% od prosječnog broja ukupno zaposlenih u Pljevljima. Slijedi djelatnost zdravstveni i socijalni rad, 12,05%, obrazovanje, 11,73%, prerađivačka industrija, 7,41%. Broj zaposlenih u svim ostalim djelatnostima iznosi oko 27% ukupno zaposlenih.

U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnosti hoteli i restorani, 28,65% i obrazovanje, 23,21%. U odnosu na prethodno istraživanje prosječan broj ukupno zaposlenih je manji. Smanjenje broja zaposlenih je znatno u djelatnostima građevinarstvo i poljoprivreda, lov i šumarstvo. Broj zaposlenih je veći u djelatnostima hoteli i restorani, državna uprava i odbrana i ostale komunalne društ. aktivnosti. Na državnom nivou najviše zaposlenih je u djelatnosti trgovina na veliko i malo.

2.3.2. Ostvareno povećanje broja zaposlenih

Tabela 2.4.2.1. Pregled ostvarenog zapošljavanja u tekućoj godini prema vrsti radnog odnosa i nivoima obrazovanja - Regija

Broj. zaposlenih	Stepeni stručne spreme								UKUPNO
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Određeno	73	16	60	77		6	34		266
Neodređeno	5	1	18	39	5	3	6		77
SVEGA	78	17	78	116	5	9	40		343

Najveći broj zapošljavanja je sa IV, III i I stepenom stručne spreme što ohrabruje ako se ima u vidu da je i među nezaposlenim licima njihovo učešće najveće. U nižim stepenima ostvareno je 27,70%, a sa visokim i višim obrazovanjem 14,29% ukupnog zapošljavanja. U Žabljaku je manje učešće zapošljavanja u nižim stepenima u ukupnom zapošljavanju, a najviše zapošljavanja je u IV stepenu, što je isto i na nivou Regije. Od ukupnog zapošljavanja sa IV stepenom više zapošljavanja je na neodređeno vrijeme.

U odnosu na prethodno istraživanje u tekućoj godini je bilo manje zapošljavanja.

U 2007. god. je veće zapošljavanje lica sa I stepenom stručne spreme, a manje sa ostalim stepenima, a što se tiče vrste radnog odnosa više je zapošljavanja na određeno radno vrijeme.

Najviše zapošljavanja je u grupama zanimanja: ekonomija, pravo i administracija i to sa IV stepenom stručne spreme, mašinstvo i obrada metala – najviše sa III stepenom stručne spreme i šumarstvo i obrada drveta – najviše nekvalifikovanih radnika. Najviše zapošljavanja na nivou države je u grupi zanimanja trgovina i ugostiteljstvo i u četvrtom stepenu stručne spreme.

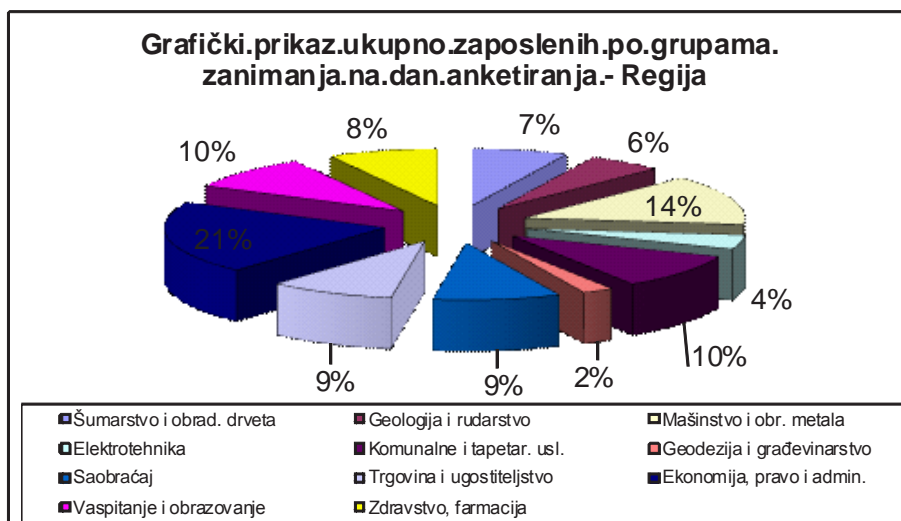
Potpunija analiza odnosa ponude i tražnje ne može se uraditi upoređivanjem strukture lica koja traže zaposlenje sa rezultatima ankete na nivou grupa zanimanja, jer poslodavci prilikom oglašavanja slobodnih radnih mjesta navode i alternativna zanimanja, samo stepen stručne spreme ili oglašavaju potrebu za zanimanjem koje nije primjereno za to radno mjesto.

2.3.3. Obrazovna i profesionalna struktura zaposlenih

Tabela 2.3.3.1. Struktura zaposlenih prema stepenima stručne spreme i grupama zanimanja - Regija

Grupe. zanimanja	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljop. proiz. i prerada hrane	4	9	32	15		2	11		73
Šumarstvo i obrada drveta	113	26	95	46			9		289
Geologija i rudarstvo			89	57	40		38	1	225
Mašinstvo i obr. metala	10	3	361	65	86	24	31		580
Elektrotehnika			100	33	18	5	8		164
Hemija, nemet. i grafičarstvo				36		3	2		41
Tekstilstvo i kožarstvo		5	13	4	1	1			24
Komunalne i tapetar. usl.	317	52	17	17	1	2	1		407
Geodezija i građevinarstvo	6		50	18		3	15		92
Saobraćaj		3	296	70	9	2	1		381

Grupe. zanimanja	Stepeni stručne sprema/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Trgovina i ugostiteljstvo	2	9	156	197	2	9	1		376
Ekonomija, pravo i admin.	77	24	32	415	3	58	233		842
Vaspitanje i obrazovanje				21	4	134	229	2	390
Društveno - humanističko				1		1	7		9
Prirodno - matematički				1			1		2
Kultura, umjetnost				32		3	14		49
Zdravstvo, farmacija				230		20	80	1	331
Fizička kultura				3		1			4
Ostalo	1	87		9					97
UKUPNO	530	218	1241	1270	164	268	681	4	4376

Ukupna zaposlenost u regiji Pljevlja je veća od prosječne zaposlenosti za 342 ili za oko 8%. U Žabljaku je za 35 veća ukupna od prosječne zaposlenosti. Najviše zaposlenih u Regiji je sa **četvrtim** stepenom, 29,02%, sa **trećim**, 28,36% zaposlenih. **Prvi i drugi** stepen, zajedno, obuhvataju 17,09% zaposlenih. Sa **višim i visokim** obrazovanjem je 21,69% zaposlenih. U Žabljaku najviše zaposlenih je sa **četvrtim** stepenom 55,73%, sa **drugim** stepenom 11,98%. Po grupama zanimanja najviše zaposlenih je u grupi

zanimanja trgovina i ugostiteljstvo i ekonomija, pravo i administracija. U Regiji, najviše zaposlenih je iz grupe zanimanja ekonomija, pravo i administracija, 19,24%, što odstupa od rezultata na državnom nivou gdje je najviše zaposlenih u djelatnosti trgovina i ugostiteljstvo, zatim mašinstvo i obrada metala 13,25% i komunalne i tapetarske usluge 9,30%.

Ovakvu strukturu zaposlenih prema grupama zanimanja uslovile su dvije okolnosti. Prvo, ona je ekvivalentna učešću zaposlenih u djelatnostima koje „pokrivaju” pojedine grupe zanimanja. Drugo, prilikom anketiranja poslodavaca, zaposleni su svrstani prema stepenima stručne spreme i grupama zanimanja na osnovu zanimanja koje obavljaju, a ne formalnih kvalifikacija koje posjeduju.

Kad se rezultati ove ankete uporede sa prethodnim istraživanjem, evidentna je veća zaposlenost na dan anketiranja. Nešto manje je učešće nižih stepena stručne spreme a veće učešće viših stepena u ukupnom broju zaposlenih.

2.3.4. Zaposlenost u tekućoj i godini osnivanja poslodavaca

Tabela 2.3.4.1. Pregled zaposlenih u tekućoj godini i godini osnivanja poslodavaca

OPŠTINA		PERIOD POSTOJANJA DRUŠTVA					UKUPNO
		Do.	Od.	Od.	Od.	Preko.	
		1. godine	1.do.3. godine	3.do.5. godina	5 do 10 godina	10 godina	
PLJEVLJA	tek.g.		80	211	359	3,035	3,685
	g.osn.	30	460	221	260	1,081	2,052
	%	-100.00	-82.61	-4.52	38.08	180.76	79.58
ŽABLJAK	tek.g.			100	33	216	349
	g.osn.			48	10	102	160
	%			108.33	230.00	111.76	118.13
UKUPNO *	tek.g.		80	311	392	3,251	4,034
	g.osn.	30	460	269	270	1,183	2,212
	%	-100.00	-82.61	15.61	45.19	174.81	82.37

Iz tabele se vidi da je broj zaposlenih povećan u tekućoj godini u odnosu na godinu osnivanja i na nivou Regije i na nivou opština.

Pošto se radi o specifičnom aspektu zaposlenosti na osnovu jednog pitanja nije moguće pouzdanije zaključivanje o povezanosti dužine poslovanja sa brojem zaposlenih. Pokazatelji odgovora na ovo pitanje više su indikativni za projektovanje novih istraživanja sa pretenzijom za njihovu dublju analizu zasnovanu na upoređivanju poslodavaca i prema oblicima organizovanja, djelatnosti, broju zaposlenih i drugo, nego što se mogu koristiti za projektovane ciljeve ovog istraživanja.

2.3.5. Starosna i polna struktura zaposlenih u 2007. godini

Tabela 2.3.5.1. Starosna i polna struktura zaposlenih u 2007. godini - regija

Starosna struktura zaposlenih - regija										
STAROSNO DOBA	POL	stepen stručne spreme								UKUPNO:
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Do 18 godina	Ž				1					1
	U			2	2					4
Od 19 do 24	Ž	1		12	38		1	2		54
	U	18	7	38	57		3	2		125
Od 25 do 30	Ž	3	1	15	83	1	21	55		179
	U	51	10	64	155	5	29	71		385
Od 31 do 40	Ž	24	10	29	174		49	91	1	378
	U	88	36	228	278	12	63	143	1	849
Od 41 do 50	Ž	61	27	54	254	1	35	94		526
	U	174	78	516	427	54	68	215		1532
Od 51 do 54	Ž	27	11	29	89	1	17	40		214
	U	120	60	276	203	72	41	105	1	878
Od 55 do 65	Ž	29	10	13	65		33	29	1	180
	U	89	28	117	151	26	72	111	1	595

Učešće žena je najveće u starosnoj grupi **25-30** godina i to u **sedmom** stepenu stručne spreme. Kad analiziramo sa stanovišta učešća određene starosne grupe u ukupnom broju zaposlenih, najveće učešće ima grupa od **41-50** godina što znači da je to najaktivnija radna grupa. Ovo stanje je isto i na državnom nivou. Evidentno je i veliko učešće žena u **šestom** stepenu stručne spreme. U grupi od 25-30 godina starosti to učešće je 72%, a u grupi od 31-40 godina to učešće je 77%. Što se tiče djelatnosti, najviše žena je zaposleno u djelatnostima: zdravstvo, obrazovanje i vađenje ruda i kamena.

Najviše zaposlenih sa nižim obrazovanjem, kao i sa višim i visokim obrazovanjem: je u starosnoj grupi **41-50** godina. Zaposleni sa višim i visokim obrazovanjem su najviše zastupljeni u djelatnostima obrazovanje i zdravstveni i socijalni rad.

U Žabljaku je isto najviše žena oko 58% u starosnoj grupi od 25-30 godina i to u četvrtom stepenu stručne spreme. Najviše zaposlenih žena je u djelatnostima hoteli i restorani i obrazovanje, a u ukupnom broju zaposlenih najveće učešće ima starosna grupa od 41-50 godina što ne odstupa od Regije.

2.3.6. Invalidi i penzionisani radnici

U Pljevljima je kod anketiranih poslodavaca zaposleno 174 invalida u 2007. godini, a penzionisano je 39 radnika. U Žabljaku su u 2007. god. bila 2 invalida a penzionisano je 5 radnika. Najviše invalida u Pljevljima, kao i na nivou države, je u djelatnosti vađenje ruda i kamena, 145, zatim u prerađivačkoj industriji 13, u zdravstvu 5, proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, gasom i vodom 4 invalida.

2.3.6.1. Radno angažovanje penzionera

Jedno od novih pitanja u odnosu na prošlu godinu je vezano za radno angažovanje penzionera.

Na pitanje da li su spremni radno angažovati penzionere od 88 poslodavaca u regiji Pljevlja 73 poslodavca ili 82% je odgovorilo sa „NE“, Poslodavci koji bi radno angažovali penzionere planiraju u narednoj godini angažovati 24 penzionera. Najviše penzionera planiraju radno angažovati poslodavci

u djelatnosti prerađivačka industrija. Neki poslodavci su spremni da radno angažuju penzionere samo ako za deficitarna zanimanja ne obezbijede radnike koji su im potrebni.

Spremnost zapošljavanja lica sa invaliditetom uz obezbjeđenje određenih pogodnosti.

Na pitanje da li su spremni zaposliti lice sa invaliditetom uz određene pogodnosti, poslodavci su u zavisnosti od pogodnosti, odgovorili na slijedeći način:

1. sufinansiranje zarade 13 poslodavca,
2. poreske i carinske olakšice 4 poslodavca,
3. obuka i osposobljavanje 18 poslodavaca,
4. krediti po povlašćenim uslovima 8 poslodavaca,
5. opremanje radnog mjesta 13 poslodavaca.

U zavisnosti od djelatnosti, potvrdne odgovore su u najvećem broju dali poslodavci iz oblasti trgovina na veliko i malo i obrazovanje.

Od projekata koje nudi Zavod za zapošljavanje a koji su namjenjeni ovoj grupaciji, najviše poslodavaca prihvata obuku i osposobljavanje.

Od 14 anketiranih poslodavaca u Žabljaku njih 9 bi zaposlili lice sa invaliditetom ukoliko bi im bile obezbijeđene određene pogodnosti, a u 2008. godini nijesu planirali zaposliti ni jedno novo lice sa invaliditetom. U Pljevljima bi 28 poslodavaca zaposlilo ova lica a u 2008. planiraju zaposliti samo 4 nova lica sa invaliditetom. Iako je većina poslodavaca upoznata sa pogodnostima koje obezbjeđuje Zavod ako zaposle lice sa invaliditetom, ovako mali broj planiranih zapošljavanja se, znači, ne može pravdati neinformisanošću poslodavaca, već se mora promijeniti odnos poslodavaca prema zapošljavanju ovih lica.

Najviše radnika u tekućoj godini je penzionisano u sledećim djelatnostima poslodavaca:

- Vađenje rude i kamena –21
- Prerađivačka industrija - 5
- Obrazovanje –5

U djelatnosti vađenje rude i kamena je najviše penzionisanih radnika i na državnom nivou.

U Žabljaku je najviše radnika penzionisano iz djelatnosti proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom.

2.3.7. Viškovi zaposlenih

Tabela 2.3.7.1. Viškovi zaposlenih prema razlozima i načinima rješavanja - Pljevlja

Razlozi	Broj. odgovora	%	Način rješavanja	Broj. odgovora	%
A. Prestrukturiranje proizvodnje	3	23.08	A. Otpremnina	5	45.45
B. Smanjenje obima proizvodnje/usluga	3	23.08	B. Raspored kod istog ili drugog poslodavca	1	9.09
C. Neodgovarajuća struktura zaposlenih	3	23.08	C. Prekvalifikacija, dokvalifikacija i sl.	1	9.09
D. Nešto drugo (navesti)	4	30.77	D. Nije riješen status	1	9.09
			E. Nešto drugo (navesti)	3	27.27
Svega	13	100	Svega	11	100

Na pitanje da li imaju viškova zaposlenih, 10 anketiranih poslodavaca u Pljevljima je odgovorilo sa DA ili 13,51%, sa NE je odgovorilo 64 poslodavaca ili 86,49%. U prethodnom istraživanju poslodavci su iskazali veći broj viškova zaposlenih. U Žabljaku anketirani poslodavci nijesu iskazali viškove zaposlenih kao i u prošlom istraživanju. Iako veliki broj poslodavaca u Pljevljima nije iskazao viškove zaposlenih, moglo bi se zaključiti da ovaj problem ne postoji, ali realno stanje je drugačije, jer viškovi postoje. Neki poslodavci koji imaju veliki broj zaposlenih izjasnili su se da imaju viškova zaposlenih zbog prestrukturiranja proizvodnje, kod nekih poslodavaca je u toku donošenje master planova, ali nijesu iskazali broj viškova zaposlenih.

Smanjenje obima proizvodnje, neodgovarajuća struktura zaposlenih i prestrukturiranje proizvodnje su u istom broju navedeni kao ključni razlozi za utvrđivanje viška zaposlenih.

Za rješavanje viškova zaposlenih najviše poslodavaca se opredjeljuje za isplatu otpremnine.

U strukturi načina rješavanja tretiranog problema drugo mjesto zauzima odgovor „nešto drugo”.

Tabela 2.3.7.2. Viškovi zaposlenih prema stepenima stručne spreme i grupama zanimanja

Grupe zanimanja	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljop. proiz. i prerada hrane									
Šumarstvo i obrada drveta	5								5
Geologija i rudarstvo									
Mašinstvo i obr. metala			1			2			3
Elektrotehnika									
Hemija, nemet. i grafičarstvo									
Tekstilstvo i kožarstvo									
Komunalne i tapetar. usl.		2	2						4
Geodezija i građevinarstvo									
Saobraćaj			1						1
Trgovina i ugostiteljstvo	2		11						13
Ekonomija, pravo i admin.			1	17					18
Vaspitanje i obrazovanje						1			1
Društveno - humanističko									
Prirodno - matematički									
Kultura, umjetnost									
Zdravstvo, farmacija									
Fizička kultura									
Ostalo									
UKUPNO	7	2	16	17		3			45

37% viškova zaposlenih je u IV a u III stepenu 35%. Najviše viškova zaposlenih u trećem stepenu je u grupama zanimanja trgovina i ugostiteljstvo, dok je najviše viškova zaposlenih u četvrtom stepenu u grupi zanimanja ekonomija, pravo i administracija. Ovi podaci odstupaju od podataka na nivou države, gdje je najviše viškova u grupi zanimanja elektrotehnika i sa III stepenom stručne spreme. Sa visokim obrazovanjem i V stepenom stručne spreme nema viškova zaposlenih.

Tabela 2.3.7.3. Viškovi zaposlenih prema stepenima stručne spreme i djelatnostima poslodavaca

Vrste djelatnosti	Stepeni stručne spreme								Pljevlja
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljopriv. lov i šumarstvo				10					10
Ribarstvo									
Vađenje ruda i kamena									
Prerađivačka industrija	7		9	3		2			21
Proiz. i snabd. el. energijom		2	2						4
Građevinarstvo									
Trgovina na veliko i malo			4						4
Hoteli i restorani									
Saobraćaj i veze									
Finansijsko posredovanje									
Aktivnosti u vezi sa nekret.			1	4					5
Državna uprava i odbrana									
Obrazovanje						1			1
Zdravstveni i socijalni rad									
Ostale komun.društ.v.aktivn.									
Privatna domaćinstva sa zap.									
Eksteritorijalne organizacije									
UKUPNO	7	2	16	17		3			45

Najveći broj viškova zaposlenih u Pljevljima je u djelatnosti prerađivačka industrija i poljoprivreda, lov i šumarstvo, zajedno 68%%. Stepeni stručne spreme imaju isti redosled kao i kod grupa zanimanja. III i IV stepen su stepeni koji čine 73% ukupnog broja viškova zaposlenih.

2.3.8. Deficitarni kadrovi u 2007. godini

Od ukupnog broja poslodavaca u Pljevljima 42 su navela da na tržištu rada nedostaju kadrovi određenog profila za njihove potrebe, a u Žabljaku 7 poslodavaca. U odnosu na prošlo istraživanje poslodavci su iskazali znatno više deficitarnih zanimanja III i VII stepena stručne spreme. Na prvi pogled ovi pokazatelji bi se mogli smatrati značajnim indikatorom nesklada ponude i tražnje na tržištu rada, odnosno izvorom informacija za projektovanje obrazovnih programa i kapaciteta školskih organizacija. Međutim, za opredjeljivanje deficitarnosti nekog zanimanja nije dovoljno jednostavno upoređivanje naziva zanimanja iz rada, kako ih definišu poslodavci, sa nazivima zanimanja, odnosno kvalifikacija iz obrazovanja, koje posjeduju lica koja traže zaposlenje.

U sledećoj tabeli je prikazan pregled zanimanja koja su, po mišljenju poslodavaca, bila deficitarna u 2007. godini.

Red. br	DEFICITARNI KADROVI U 2007. godini - Pljevlja i Žabljak			%
	Šifra	Naziv zanimanja	Broj. radnika	
1.	I	Manipulant u stočarstvu	2	0.95
2.		Saobraćajno – transportni manipulant	2	0.95
	Ukupno		4	
1.	II	Pomoćni ugostitelj	1	0.48
2.		Sobarica	2	0.95
	Ukupno		3	
1.	III	Mesar	3	1.43
2.		Lovočubar	3	1.43
3.		Rukovalac mašina za razrezivanje trupaca	1	0.48
4.		Rukovalac mašina za površinsku obradu drveta	2	0.95
5.		Stolar za montažu, opravke I održavanje	8	3.81
6.		Metaloglođač	2	0.95
7.		Bravar	1	0.48
8.		Limar	4	1.90
9.		Zavarivač- rezač gasom	8	3.81
10.		Monter cjevovoda	1	0.48
11.		Monter termoenergetskih postrojenja	1	0.48
12.		Vodoinstalater	6	2.86
13.		Instalater grijanja	5	2.38
14.		Mašinski mehaničar	2	0.95
15.		Elektroinstalater	1	0.48
16.		Elektromonter instalacija I mašina	1	0.48
17.		Elektromehaničar	1	0.48
18.		Autoelektričar	2	0.95
19.		Komunalni putar	3	1.43
20.		Tapetar	2	0.95
21.		Tesar	7	3.33
22.		Zidar	8	3.81
23.		Rukovalac teških građevinskih mašina	10	4.76
24.		Građevinski keramičar	5	2.38
25.		Prodavac	5	2.38
26.		Kelner	8	3.81
27.		Kuvar jednostavnih jela	6	2.86
28.		Daktilograf	1	0.48
	Ukupno		107	
1.	IV	Geodetski tehničar	1	0.48
2.		Vozač teretnog motornog vozila	2	0.95
3.		Konobar	1	0.48
4.		Kuvar	1	0.48
5.		Knjigovođa	1	0.48
6.		Tehnički asistent filmskog i televizijskog montažera	4	1.90
7.		Novinarski reporter	1	0.48
	Ukupno		11	

Red. br	DEFICITARNI KADROVI U 2007. godini - Pljevlja i Žabljak			%
	Šifra	Naziv zanimanja	Broj. radnika	
1.	V	Organizator procesa lovstva	1	0.48
2.		Automehaničar za putnička vozila -specijalista	2	0.95
3.		Instruktor vožnje	2	0.95
4.		Fotoreporter	1	0.48
5.		Kamerman- snimatelj	4	1.90
	Ukupno		10	
1.	VI	Inženjer tehnologije tekstilstva	1	0.48
2.		Komercijalista	6	2.86
3.		Logopedagog	1	0.48
	Ukupno		8	
1.	VII	Tehnolog prerade mesa i ribe	1	0.48
2.		Diplomirani inženjer arhitekture	1	0.48
3.		Diplomirani inženjer građevinarstva	5	2.38
4.		Dipl. ekonomista za opštu ekonomiju, ban. i finansije	3	1.43
5.		Dipl. pravnik	3	1.43
6.		Profesor engleskog jezika	3	1.43
7.		Profesor matematike	3	1.43
8.		Dipl. inženjer šumarstva	2	0.95
9.		Dipl. inženjer elektrotehnike za telekomunikacije	2	0.95
10.		Arhitektonsko – urbanistički prostorni planer	3	1.43
11.		Građevinski projektant hidrotehničke infrastrukture	1	0.48
12.		Građevinski projektant hidrotehničkih objekata	1	0.48
13.		Građevinski inspektor	1	0.48
14.		Dipl. inženjer za drumski saobraćaj	1	0.48
15.		Saobraćajni inspektor	1	0.48
16.		Organizator računovodstvenog poslovanja	1	0.48
17.		Profesor latinskog jezika	1	0.48
18.		Profesor muzičke grupe predmeta	7	3.33
19.		Lekar opšte medicine	9	4.29
20.		Profesor likovne grupe predmeta	1	0.48
21.		Psiholog	2	0.95
22.		Biolog	1	0.48
23.		Muzički urednik	1	0.48
24.		Novinar	4	1.90
25.		Istoričar umjetnosti	1	0.48
26.		Arheolog	1	0.48
27.		Dipl. farmaceut	1	0.48
28.		Medicinski biohemičar	1	0.48
29.		Dipl. socijalni radnik	1	0.48
30.		Specijalista neurologije	1	0.48
31.		Specijalista pedijatrije	1	0.48
32.		Specijalista anestezije s reanimacijom	2	0.95
	Ukupno		67	

UKUPNO: 210

U tabeli su navedena zanimanja koja su najviše zastupljena u pojedinim stepenima stručne spreme. Njihova struktura ukazuje da su poslodavci različito shvatili pojam **deficitarni** kadrovi, odnosno **zanimanja**. Naime, u istu kategoriju svrstana su zanimanja koja su, često u velikom broju, registrovana na evidenciji nezaposlenih sa profilima kadrova koje u nedovoljnom obimu ili uopšte ne produkuje obrazovni sistem u Crnoj Gori. U prvoj grupi su kadrovi kojih nema ili su nedovoljno zastupljeni u strukturi ponude radne snage, 73%. U drugoj grupi se radi o licima koja traže zaposlenje, ali koja ne prihvataju ponuđene uslove i zahtjeve poslodavaca u pogledu zarada, radnog vremena i drugih uslova, odnosno prava po osnovu rada u određenom zanimanju, 17%. U trećoj grupi – 7% odgovora poslodavaca, kao razlog deficitarnosti određenih zanimanja navedeni su neki drugi razlozi. Četvrto shvatanje deficitarnosti kadrova od strane poslodavaca ukazuje da oni u ovu kategoriju svrstavaju i zanimanja čiji je naziv adekvatan njihovim potrebama, ali potencijalni kandidati ne posjeduju određena dodatna ili specifična znanja, odnosno vještine, koje su potrebne za obavljanje dijela poslova određenog zanimanja. Prethodne konstatacije mogu se ilustrovati upoređivanjem pokazatelja iz ankete sa strukturom zanimanja nezaposlenih lica u okviru pojedinih stepena stručne spreme.

Sva deficitarna zanimanja u **III stepenu**, osim nekih zanimanja iz oblasti drvoprerade, registrovana su na evidenciji nezaposlenih u obimu koji je, naročito za neka zanimanja, znatno iznad iskazanih potreba. Ilustracije radi, za deficitarno zanimanje **kelner** traženo je 8 izvršilaca, dok je na evidenciji registrovano 67 lica ovog zanimanja, kod **bravara** taj odnos je 1 prema 62, **stolara** 8 prema 42, **elektromehaničara** 1 prema 87, **kuvara** 6 prema 48 lica koja traže zaposlenje. Razloge njihove deficitarnosti treba tražiti u okolnostima kao što su : nedovoljna stručna osposobljenost u toku školovanja, posebno za savremenu tehnologiju u proizvodnji i usluga, uslovi rada u pojedinim djelatnostima, nedovoljne stimulacije za zapošljavanje van mjesta prebivališta i sl.

Deficitarna zanimanja u **IV stepenu**, osim zanimanja javnog informisanja, u velikom procentu učestvuju u strukturi registrovane nezaposlenosti ovog nivoa obrazovanja. Deficitarnim zanimanjima **V stepena** treba posvetiti posebnu pažnju. Kod **VI stepena** sva zanimanja koja su iskazana kao deficitarna to i jesu, jer na evidenciji nezaposlenih nema prijavljenih lica sa tim zanimanjima. Većina zanimanja iz **VII stepena** može se svrstati u kategoriju deficitarnih naročito zanimanja iz djelatnosti obrazovanja i zdravstva. Neka

zanimanja koja su iskazana kao deficitarna, kao što su dipl. ekonomista i dipl. pravnik, registrovana su u znatnom broju na evidenciji nezaposlenih lica. Nivo deficitarnosti kod zanimanja ovog nivoa obrazovanja je dodatno povećan i zbog neadekvatne zastupljenosti lica koja traže zaposlenje u sredinama gdje su potrebe poslodavaca za njima više izražene.

2.4. Planirano zapošljavanje u 2008. godini

Planirane obrazovne i kadrovske potrebe poslodavaca posmatrane su sa više aspekata:

- Razlozi koji su uticali na potrebu povećanja ili zadržavanja postojećeg broja zaposlenih
- Struktura poslodavaca prema djelatnostima
- Obrazovna i profesionalna struktura potrebnih izvršilaca
- Projekcija zapošljavanja za narednih pet godina

2.4.1. Razlozi za planiranje povećanja – zadržavanja broja zaposlenih

Tabela 2.4.1.1. Razlozi zbog kojih nije planirano povećanje broja zaposlenih - Regija

NIJE PLANIRANO POVEĆANJE		
RAZLOZI	Broj. odgovora	.%
A. Nije planirano povećanje obima proizvodnje/usluga	15	42.86
B. Teškoće u plasmanu proizvoda/usluga	2	5.71
C. Teškoće u obezbjeđivanju sredstava za investicije	7	20.00
D. Nedostatak kompetentne radne snage	3	8.57
E. Nešto drugo (navesti)	8	22.86
Svega	35	100
PLANIRANO POVEĆANJE		
RAZLOZI	Broj. odgovora	.%
A. Povećana potražnja za proizvodima i uslugama na tržištu (domaćem i inostranom)	17	29.31
B. Povećanje obima i strukture/asortimana proizvoda i usluga	26	44.83
C. Nešto drugo (navesti)	15	25.86
Svega	58	100

Od ukupnog broja poslodavaca u Regiji 37% nije planiralo povećanje broja zaposlenih u narednoj godini. Takvo opredjeljenje u najvećem broju slučajeva uslovljeno je time što nije planirano povećanje obima proizvodnje / usluga. Skoro isti broj poslodavaca je naveo teškoće u obezbjeđivanju sredstava za investicije i nešto drugo kao razloge što ne planiraju povećanje broja zaposlenih. Poslodavci koji su planirali povećanje broja zaposlenih u najvećem broju to čine zbog povećanja obima i strukture /asortimana proizvoda i usluga.

Neki poslodavci planiraju povećanje broja zaposlenih zbog proširenja kapaciteta, nedostatka potrebnog kadra, u slučaju investicija i dr.

U odnosu na prethodno istraživanje nema velike razlike u procentima poslodavaca koji nijesu planirali i onih koji su planirali povećanje broja zaposlenih.

2.4.2. Struktura poslodavaca prema djelatnostima u 2008. godini

U sljedećoj tabeli prikazana je struktura poslodavaca koji su, ili nijesu planirali povećanje broja zaposlenih u narednoj godini prema djelatnostima:

Tabela 2.3.2.1. Pregled poslodavaca prema djelatnostima - Regija

Djelatnosti	Nije planirano povećanje		Planirano povećanje	
	Broj. poslodavaca	%	Broj. poslodavaca	%
A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1	3.03	3	5.45
B. Ribarstvo				
V. Vađenje ruda i kamena	1	3.03		
G. Prerađivačka industrija	5	15.15	9	16.36
D. Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	1	3.03	1	1.82
Đ. Građevinarstvo	1	3.03	4	7.27
E. Trgovina na veliko i trgovina na malo; opravka motornih vozila, motocikla i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo	6	18.18	18	32.73

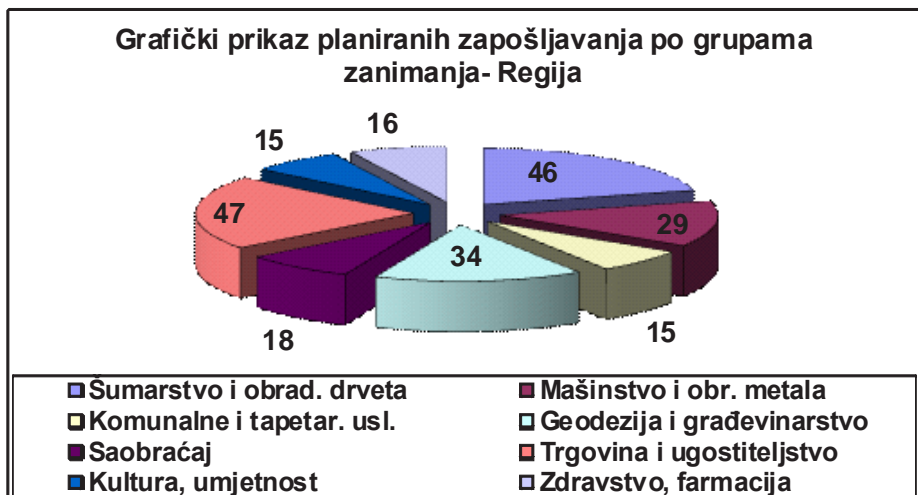
Djelatnosti	Nije planirano povećanje		Planirano povećanje	
	Broj. poslodavaca	%	Broj. poslodavaca	%
Ž. Hoteli i restorani	2	6.06	4	7.27
Z. Saobraćaj, skladištenje i veze			2	3.64
I. Finansijsko posredovanje				
J. Aktivnosti u vezi s nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	1	3.03	1	1.82
K. Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje			3	5.45
L. Obrazovanje	8	24.24	3	5.45
LJ. Zdravstveni i socijalni rad	2	6.06	3	5.45
M. Ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti	5	15.15	4	7.27
N. Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima				
NJ. Eksteritorijalne organizacije i tijela				
s v e g a	33	100	55	100

I oni poslodavci koji nijesu planirali povećanje zaposlenih i oni koji su planirali povećanje zaposlenih, procentom učešća i redosledom, odgovaraju učešću djelatnosti u ukupnom uzorku, a to su trgovina, prerađivačka industrija i obrazovanje. Kod prerađivačke industrije, trgovine, hotela i restorana i građevinarstva broj poslodavaca koji su se odlučili za povećanje broja zaposlenih je znatno veći od broja poslodavaca koji su odlučili zadržati postojeće stanje.

2.4.3. Obrazovna i profesionalna struktura planiranih potreba u 2008. godini

Tabela 2.4.3.1. Struktura potreba prema stepenima stručne spreme i grupama zanimanja - Regija

Grupe zanimanja	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljop. proiz. i prerada hrane	1		6						7
Šumarstvo i obrada drveta	31	6	4	3		1	1		46
Geologija i rudarstvo			1						1
Mašinstvo i obr. metala	5		14	8	2				29
Elektrotehnika			2	1	1				4
Hemija, nemet. i grafičarstvo				1					1
Tekstilstvo i kožarstvo			3						3
Komunalne i tapetar. usl.	10	3	2						15
Geodezija i građevinarstvo	2		20	1	3		8		34
Saobraćaj			9	6	2		1		18
Trgovina i ugostiteljstvo	2	4	11	30					47
Ekonomija, pravo i admin.	1			2			5		8
Vaspitanje i obrazovanje						2	4		6
Društveno - humanističko									
Prirodno - matematički							1		1
Kultura, umjetnost				9			6		15
Zdravstvo, farmacija				4			12		16
Fizička kultura									
Ostalo				1					1
UKUPNO	52	13	72	66	8	3	38		252

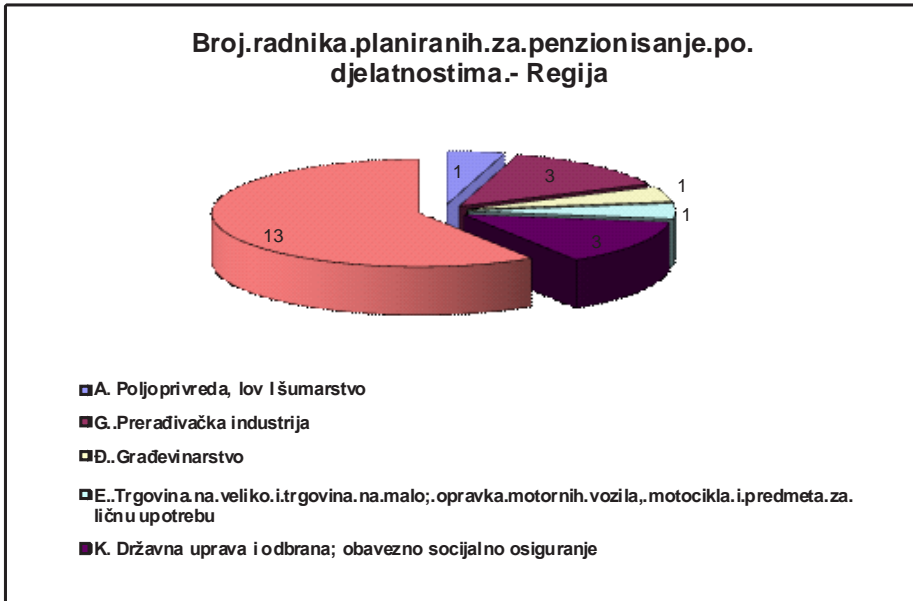
U obrazovnoj strukturi planiranih potreba dominiraju kadrovi sa III stepenom obrazovanja, 28,57%, IV stepenom 26,19% i I stepenom 20,63% potreba. U Žabljaku najveći broj planiranih potreba je sa IV stepenom obrazovanja. Kada je u pitanju vrsta radnog odnosa, znatno više planiranih potreba je na nedređeno vrijeme, kao i u prethodnom istraživanju. U grupi zanimanja šumarstvo i obrada drveta planirano je znatno više zapošljavanja na određeno radno vrijeme i to nekvalifikovanih radnika, jer ima dosta poslodavaca iz oblasti drvoprerade koji po potrebi angažuju radnike i to bez stručne spreme. Po grupama zanimanja najviše planiranih potreba je u grupi trgovina i ugostiteljstvo i šumarstvo i obrada drveta.

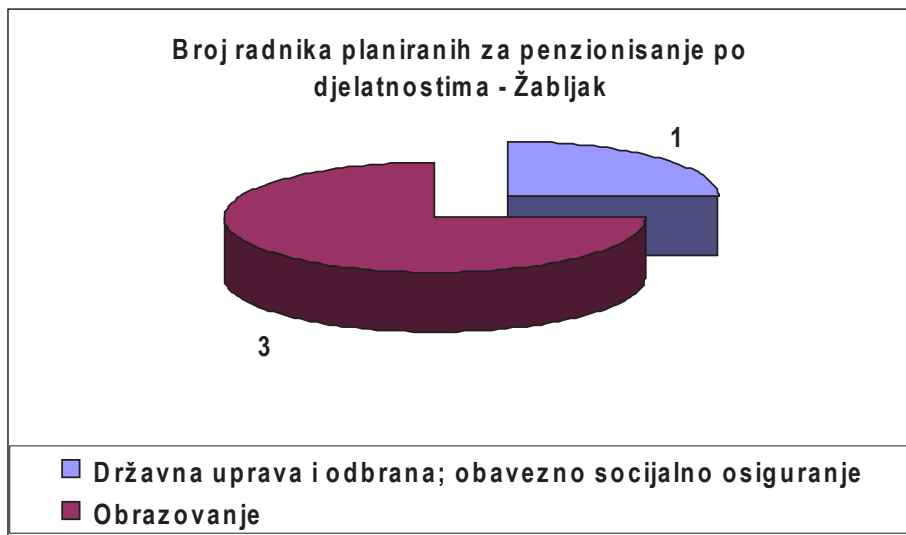
U odnosu na prethodno istraživanje poslodavci planiraju zapošljavanje više nekvalifikovanih radnika a manje radnika sa višim i visokim obrazovanjem.

U Žabljaku su planirane potrebe u najvećem broju u grupi zanimanja trgovina i ugostiteljstvo, što ne odstupa od planiranih potreba na nivou Regije. Sva planirana zapošljavanja su na neodređeno radno vrijeme. Ovi rezultati ne odstupaju od rezultata na nivou države, gdje je isto najviše planiranih zapošljavanja u trgovini i ugostiteljstvu.

2.4.4. Invalidi i radnici za penzionisanje u 2008. godini

Anketirani poslodavci su izjavili da planiraju imati u radnom odnosu u 2008.godini 31 zaposleno lice sa invaliditetom, što je znatno manje nego u 2007. god. Poslodavac koji zapošljava najviše lica sa invaliditetom nije iskazao koji broj takvih lica planira imati u 2008. god. Najviše ovih lica planiraju imati poslodavci iz djelatnosti prerađivačka industrija i državna uprava, a jedina djelatnost u kojoj su planirana zapošljavanja ovih lica u Žabljaku je djelatnost obrazovanje-1 lice. Kod planiranog penzionisanja anketirani poslodavci su planirali penzionisanje 22 radnika. Najviše planiranih penzionisanja je u obrazovanju, a u državnoj upravi i odbrani i prerađivačkoj industriji u istom broju, od 3 radnika. Broj planiranih penzionisanja u 2008. godini je znatno manji u odnosu na 2007. godinu.

2.4.5. Viškovi zaposlenih u 2008. godini

Tabela 2.4.5.1. Planirani viškovi zaposlenih prema stepenima stručne spreme i grupama zanimanja - Pljevlja

Grupe zanimanja	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljop. proiz. i prerada grane									
Šumarstvo i obrada drveta	5								5
Geologija i rudarstvo									
Mašinstvo i obr. metala									
Elektrotehnika									
Hemija, nemet. i grafičarstvo									
Tekstilstvo i kožarstvo									
Komunalne i tapetar. usl.	15	2	2						19
Geodezija i građevinarstvo									
Saobraćaj			1						1
Trgovina i ugostiteljstvo	2		8						10

Grupe zanimanja	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Ekonomija, pravo i admin.			1	19					20
Vaspitanje i obrazovanje							1		1
Društveno - humanističko									
Prirodno - matematički									
Kultura, umjetnost									
Zdravstvo, farmacija									
Fizička kultura									
Ostalo									
UKUPNO	22	2	12	19			1		56

Najveći obim viškova zaposlenih registrovan je kod I stepena, 39%, zatim kod IV stepena 33%, a najviše u grupama zanimanja ekonomija, pravo i administracija i komunalne i tapetarske usluge. Znatno broj viškova zaposlenih je sa IV stepenom a i planiranih zapošljavanja. U odnosu na 2007. godinu iskazan je nešto veći broj viškova zaposlenih, a u odnosu na prethodno istraživanje taj broj je dosta veći. Što se tiče razloga i načina rješavanja viškova zaposlenih, mišljenja poslodavaca su ista kao i za viškove zaposlenih u 2007. godini.

Na državnom nivou najviše viškova zaposlenih je u grupi zanimanja poljopr. proizv. i prerada hrane i sa IV stepenom stručne spreme.

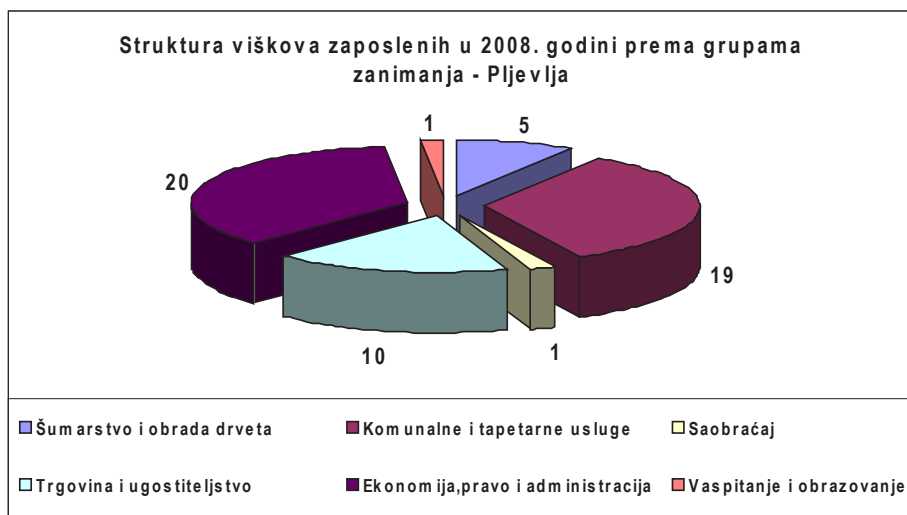

Tabela 2.4.5.2. Tabela prikaz planiranih viškova prema stepenima stručne spreme i djelatnostima poslodavaca

Vrste djelatnosti	Stepeni stručne spreme								Pljevlja
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljopriv. lov i šumarstvo				10					10
Ribarstvo									
Vađenje ruda i kamena									
Prerađivačka industrija	7		9						16
Proiz. i snabd. el. energijom		2	2						4
Građevinarstvo									
Trgovina na veliko i malo									
Hoteli i restorani									
Saobraćaj i veze									
Finansijsko posredovanje									
Aktivnosti u vezi sa nekret.			1	4					5
Državna uprava i odbrana				5					5
Obrazovanje						1			1
Zdravstveni i socijalni rad									
Ostale komun.društ.v. aktivn.	15								15
Privatna domaćinstva sa zap.									
Eksteritorijalne organizacije									
UKUPNO	22	2	12	19		1			56

Preko 73% **viškova zaposlenih** u Pljevljima koncentrisano je u tri djelatnosti : prerađivačka industrija, ostale komunalne društvene aktivnosti i poljoprivreda,lov i šumarstvo.U djelatnosti prerađivačka industrija ima najviše viškova zaposlenih a iz te djelatnosti je i dosta poslodavaca koji su planirali zapošljavanja.Sa V i VII stepenom stručne sprema nema viškova zaposlenih.

Najveći broj planiranih viškova je sa I stepenom stručne sprema 39%.

2.4.6. Deficitarni kadrovi u 2008. godini

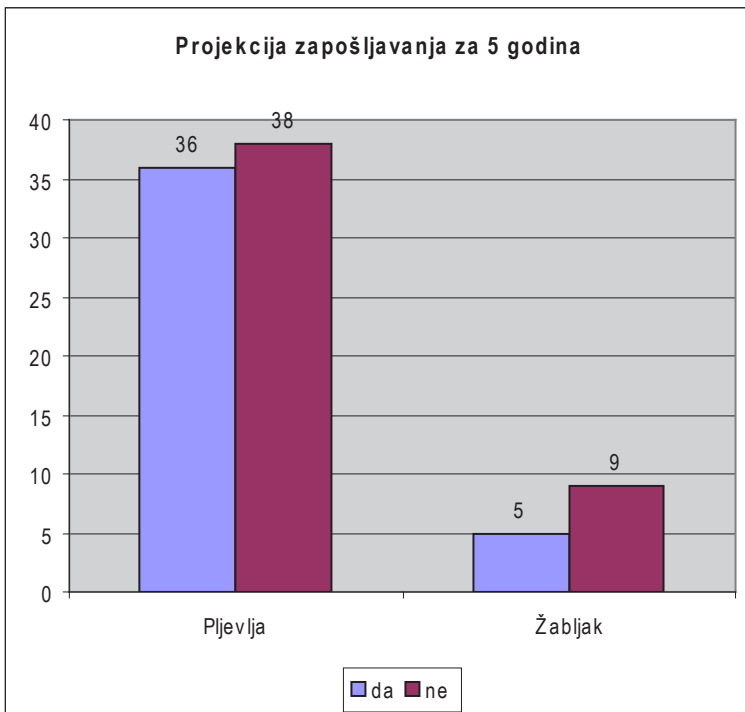
Broj poslodavaca koji je iskazao deficitarne kadrove u Pljevljima je 43 ili 58 %, a u Žabljaku 7 odnosno 50%. Što se tiče strukture i broja deficitarnih kadrova nema većih razlika u odnosu na 2007. godinu.

Red. br.	DEFICITARNI KADROVI U 2008. godini – Pljevlja i Žabljak			%
	Šifra	Naziv zanimanja	Broj. radnika	
1.	I	Manipulant u stočarstvu	2	0.93
2.		Saobraćajno – transportni manipulant	2	0.93
	Ukupno		4	
1.	II	Roštiljdžija	2	0.93
2.		Pomoćni ugostitelj	1	0.47
3.		Sobarica	2	0.93
	Ukupno		5	
1.	III	Mesar	5	2.34
2.		Lovočuvár	3	1.40
3.		Rukovalac mašina za razrezivanje trupaca	1	0.47
4.		Rukovalac mašina za površinsku obradu drveta	2	0.93
5.		Stolar za montažu, opravke i održavanje	8	3.74
6.		Metaloglođač	2	0.93
7.		Bravar	1	0.47
8.		Limar	4	1.87
9.		Zavarivač-rezač gasom	8	3.74
10.		Monter cjevovoda	1	0.47
11.		Monter termoenergetskih postrojenja	1	0.47
12.		Instalater grijanja	5	2.34
13.		Vodoinstalater	6	2.80
14.		Mašinski mehaničar	2	0.93
15.		Elektroinstalater	1	0.47
16.		Elektromonter instalacija i mašina	1	0.47
17.		Elektromehaničar	1	0.47
18.		Autoelektričar	2	0.93
19.		Komunalni putar	3	1.40
20.		Tapetar	2	0.93
21.		Tesar	7	3.27
22.		Zidar	8	3.74
23.		Rukovalac teških građevinskih mašina	10	4.67
24.		Građevinski keramičar	5	2.34
25.		Prodavac	5	2.34
26.		Kelner	8	3.74
27.		Kuvar	6	2.80
28.		Daktilograf	1	0.47
	Ukupno		109	

Red. br.	DEFICITARNI KADROVI U 2008. godini – Pljevlja i Žabljak			%
	Šifra	Naziv zanimanja	Broj. radnika	
1.	IV	Geodetski tehničar	1	0.47
2.		Vozač teretnog motornog vozila	2	0.93
3.		Konobar	1	0.47
4.		Kuvar	1	0.47
5.		Knjigovođa	1	0.47
6.		Tehnički asistent filmskog I televizijskog montažera	4	1.87
7.		Novinarski reporter	1	0.47
	Ukupno		11	
1.	V	Organizator procesa lovstva	1	0.47
2.		Automehaničar za putnička vozila - specijalista	2	0.93
3.		Instruktor vožnje	2	0.93
4.		Fotoreporter	1	0.47
5.		Kamerman snimatelj	4	1.87
	Ukupno		10	
1.	VI	Inženjer tehnologije tekstilstva	1	0.47
2.		Komercijalista	6	2.80
3.		Logopedagog	1	0.47
4.				
	Ukupno		8	
1.	VII	Tehnolog prerade mesa i ribe	1	0.47
2.		Dipl. inženjer šumarstva	2	0.93
3.		Dipl. inženjer elektrotehnike za telekomunikacije	2	0.93
4.		Dipl. inženjer arhitekture	1	0.47
5.		Arhitektonsko – urbanistički prostorni planer	3	1.40
6.		Profesor engleskog jezika	3	1.40
7.		Profesor matematike	3	1.40
8.		Dipl. inženjer građevinarstva	5	2.34
9.		Profesor likovne grupe predmeta	1	0.47
10.		Profesor muzičke grupe predmeta	7	3.27
11.		Psiholog	2	0.93
12.		Novinar	4	1.87
13.		Istoričar umjetnosti	1	0.47
14.		Arheolog	1	0.47
15.		Saobraćajni inspektor	1	0.47
16.		Ljekar opšte medicine	9	4.21
17.		Građevinski projektant hidrotehničke infrastrukture	1	0.47
18.		Građevinski projektant hidrotehničkih objekata	1	0.47
19.		Građevinski inspektor	1	0.47

Red. br.	DEFICITARNI KADROVI U 2008. godini – Pljevlja i Žabljak			%
	Šifra	Naziv zanimanja	Broj. radnika	
20.	VII	Dipl. inženjer za drumski saobraćaj	1	0.47
21.		Organizator računovodstvenog poslovanja	1	0.47
22.		Dipl. pravnik	3	1.40
23.		Profesor latinskog jezika	1	0.47
24.		Biolog	1	0.47
25.		Muzički urednik	1	0.47
26.		Dipl. ekonomista	3	1.40
27.		Dipl. farmaceut	1	0.47
28.		Medicinski biohemičar	1	0.47
29.		Dipl. socijalni radnik	1	0.47
30.		Specijalista neurologije	1	0.47
31.		Specijalista pedijatrije	1	0.47
32.		Specijalista anestezije sa reanimacijom	2	0.93
		Ukupno		67
	UKUPNO			214

2.4.7. Projekcija zapošljavanja za narednih pet godina

Projekciju zapošljavanja za narednih pet godina u Pljevljima posjeduje 36 poslodavaca ili 48,65%, a 51,35% ili 38 poslodavaca za narednih 5 godina neće zapošljavati nove kadrove. U Žabljaku 5 anketiranih poslodavaca ima projekciju zapošljavanja a 9 poslodavaca neće zapošljavati nove kadrove za narednih 5 godina.

2.5. Zapošljavanje sa nepunim radnim vremenom i na povremenim i privremenim poslovima

Ocjene poslodavaca u regiji Pljevlja o **možnostima zapošljavanja radnika sa nepunim radnim vremenom** svrstane su u tri modaliteta, sa pokazateljima kako slijedi:

- Smatramo da je to povoljno rješenje, 25 ili 28,41% poslodavaca
- Nemamo potrebe za takvim angažovanjem kadrova, 60 ili 68,18%
- Nešto drugo, 3 ili 3,41% poslodavaca.

64% poslodavaca u Žabljaku nema potrebe za takvim angažovanjem kadrova.

Tabela 2.5.1. Zapošljavanje radnika sa nepunim radnim vremenom prema djelatnostima poslodavaca - Regija

Vrste djelatnosti	Modaliteti odgovora-broj poslodavaca			Svega
	Smatramo da je to povoljno rješenje	Nemamo potrebe za takvim angažovanjem kadrova	Nešto drugo. (navesti)	
Poljopriv. lov i šumarstvo		4		4
Ribarstvo				
Vađenje ruda i kamena		1		1
Prerađivačka industrija	5	9		14
Proiz. i snabd. el.energijom		2		2
Građevinarstvo	3	2		5
Trgovina na veliko i malo	6	17	1	24
Hoteli i restorani		6		6

Vrste djelatnosti	Modaliteti odgovora-broj poslodavaca			Svega
	Smatramo.da. je to povoljno rješenje	Nemamo potrebe za takvim angažovanjem kadrova	Nešto drugo. (navesti)	
Saobraćaj i veze	1	1		2
Finansijsko posredovanje				
Aktivnosti u vezi sa nekretn.		2		2
Državna uprava i odbrana	1	2		3
Obrazovanje	8	2	1	11
Zdravstveni i socijalni rad	1	4		5
Ostale komun. društ. aktivn.		8	1	9
Privatna domaćinstva sa zaposl.				
Eksteritorijalne organiz.				
Svega	25	60	3	88

Mišljenja poslodavaca u Pljevljima o zapošljavanju nezaposlenih lica na povremenim i privremenim poslovima distribuirana su ovako:

- Nemamo takvih potreba – 28 ili 31,82%
- Povremeno imamo takvih potreba – 55 ili 62,50%
- Često imamo takvih potreba-5 ili 5,68%.

Tabela 2.5.2. Mišljenja poslodavaca o zapošljavanju nezaposlenih lica na povremenim i privremenim poslovima - Regija

VRSTE. DJELATNOSTI	MODALITETI ODGOVORA – broj poslodavaca			Svega
	Nemamo takvih potreba	Povremeno imamo takvih potreba	Često imamo takvih potreba	
Poljopriv. lov i šumarstvo	1	3		4
Ribarstvo				
Vađenje ruda i kamena		1		1
Prerađivačka industrija	2	10	2	14
Proiz. i snabd. el. energijom	1	1		2

VRSTE. DJELATNOSTI	MODALITETI ODGOVORA – broj poslodavaca			Svega
	Nemamo takvih potreba	Povremeno imamo takvih potreba	Često imamo takvih potreba	
Građevinarstvo		3	2	5
Trgovina na veliko i malo	12	12		24
Hoteli i restorani	2	4		6
Saobraćaj i veze		2		2
Finansijsko posredovanje				
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	1	1		2
Državna uprava i odbrana		3		3
Obrazovanje	5	5	1	11
Zdravstveni i socijalni rad	3	2		5
Ostale komun.društ. aktivn.	1	8		9
Privatna domaćinstva sa zap.				
Eksteritorijalne organizacije				
UKUPNO	28	55	5	88

62,50% poslodavaca u regiji Pljevlja ima povremeno potrebe za zapošljavanjem radnika za povremene i privremene poslove. Djelatnosti u kojima u najvećem procentu postoji potreba za angažovanjem radnika za povremene i privremene poslove su trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija i obrazovanje. U Žabljaku 78,57% poslodavaca povremeno ima takvih potreba. Ovo se može objasniti time što je Žabljak grad gdje postoji ljetnja i zimska turistička sezona pa poslodavci u ovom periodu imaju potrebu za angažovanjem radnika na sezonskim poslovima.

2.6. Kvalitet radne snage

Tabela 2.6.1. Kvalitet radne snage u firmi i na evidenciji Zavoda

Kvalitet radne snage u firmi i na evidenciji Zavoda	Zaposleni u firmi		Kadrovi na evidenciji		
	Zadovoljan	Djelimično zadovoljan	Zadovoljan	Djelimično zadovoljan	Nezadovoljan
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	2	2	1	2	1
Ribarstvo					
Vađenje ruda i kamena	1			1	
Prerađivačka industrija	6	8	2	8	4
Proizvodnja i snabdijevanje el. ener.	1	1		2	
Građevinarstvo	4	1	1	3	1
Trgovina na veliko i malo	18	6	7	12	5
Hoteli i restorani	3	3	1	3	2
Saobraćaj i veze	2			2	
Finansijsko posredovanje					
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	1	1		2	
Državna uprava i odbrana	2	1		2	1
Obrazovanje	11		9	2	
Zdravstveni i socijalni rad	5		2	2	1
Ostale komunalne društvene aktiv.	2	7	1	8	
Privatna domaćinstva					
Eksteritorijalne organ.i tijela					
Ukupno	58	30	24	49	15

Preko 65% poslodavaca je zadovoljno kvalitetom zaposlenih u firmi. Što se tiče kadrova na evidenciji Zavoda mišljenje je drugačije. Samo 27% poslodavaca je zadovoljno kvalitetom kadrova a većina je ili djelimično ili nije zadovoljna kvalitetom, jer smatraju da ne odgovaraju njihovim zahtjevima.

2.7. Znanja i vještine

Tabela 2.8.1. Znanja, vještine i kompetencije koje najviše nedostaju zaposlenima

Znanje, vještine i kompetencije koje najviše nedostaju	Vrste znanja-vještina								
	Tehnika Tehnologija	Sposobnosti komuniciranja	Kreativnost	Kompjuterska znanja	Marketinška znanja	Organizacija	Finansije	Strani jezici	Nešto drugo
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	1		2	1	1	1		1	
Ribarstvo									
Vađenje ruda i kamena	1								
Prerađivačka industrija	8	2	1	4	2	2		3	2
Proizvodnja i snabdijevanje el. ener.	1	2	2	1	1			1	
Građevinarstvo	5	1		1					
Trgovina na veliko i malo	4	9	5	9	6	3		8	4
Hoteli i restorani	1	3	2	1	1	2		5	
Saobraćaj i veze					1			1	
Finansijsko posredovanje									
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	1	1				1			1
Državna uprava i odbrana	1		1	2				3	
Obrazovanje	3	2	1	10			1	10	
Zdravstveni i socijalni rad	1	1		1				3	1
Ostale komunalne društvene aktiv.	1		4	5	2	1		5	1
Privatna domaćinstva									
Eksteritorijalne organiz. i tijela									
Ukupno	28	21	18	35	14	10	1	40	9

Što se tiče znanja, vještina i kompetencija koje najviše nedostaju zaposlenima, najviše poslodavaca, kao i u prethodnom istraživanju, smatra da im nedostaju znanja stranih jezika i kompjuterska znanja. Najviše ovih odgovora se moglo i očekivati, jer su u sadašnjim uslovima poslovanja ova znanja neophodna, pa se potvrdila opravdanost organizovanja kurseva kojima Zavod nastoji da poboljša ova znanja i vještine kod nezaposlenih lica i time bolje odgovori zahtjevima poslodavaca.

2.8. Razlozi neprihvatanja ponuđenog radnog mjesta

Jedno od pitanja koja su nova u odnosu na prošli upitnik je i pitanje poslodavcima koji su razlozi neprihvatanja ponuđenog radnog mjesta. Od ponuđenih odgovora znatan broj poslodavaca se izjasnio da je razlog tome niska zarada. Najviše poslodavaca je navelo druge razloge, a dosta poslodavaca nema tih problema, jer nije bilo neprihvatanja ponuđenog radnog mjesta.

2.9. Uporedni pregled zaposlenih i zapošljavanja u tekućoj i narednoj godini

Tabela 2.9.1. Uporedni pregled zaposlenih i zapošljavanja u tekućoj i narednoj godini

OPŠTINE - REGIJA -REPUBLICA	Pregled zaposlenih i zapošljavanja					
	Prosječan broj zapos..u.tek.. god.	Ukupno zaposlenih na dan anketiranja	index 2:1	Novozaposleni u tekućoj godini	Planirana zapoš.u narednoj godini	index 2:1
	1	2	3	4	5	6
PLJEVLJA	3,685	3,992	108.33	316	216	68.35
ŽABLJAK	349	384	110.03	27	36	133.33
UKUPNO	4,034	4,376	108.48	.343	252	73.47

U ovoj tabeli možemo uporediti pokazatelje o zaposlenosti i zapošljavanju u tekućoj i narednoj godini, odnosno rezultata koji su očekivani ili se razlikuju od projektovanih. Prosječan broj zaposlenih je manji od broja zaposlenih na dan anketiranja. U tekućoj godini su zaposlena 343 radnika što je 7,84% od broja zaposlenih na dan anketiranja. Taj procenat je približno isti i na nivou opština. Planiranih zapošljavanja u narednoj godini je manje u odnosu na broj zaposlenih u tekućoj godini. U Žabljaku je nešto veći broj planiranih zapošljavanja od broja zaposlenih u tekućoj godini.

3. SARADNJA POSLODAVACA I ZAVODA

3.1. Nivoi, oblici i sadržaji saradnje

Tabela 3.1.1. Pregled oblika i sadržaja saradnje poslodavaca i Zavoda

Modaliteti odgovora	Broj odgovora	%
A. Samo u okviru prijave slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja)	68	49.28
B. Upućivanje kandidata (sa evidencije Zavoda) na oglase - konkurse	15	10.87
C. Informisanje o uslovima i mogućnostima obezbjeđivanja potrebnih kadrova	13	9.42
D. Učešće (Zavoda) u izboru kandidata za zapošljavanje	2	1.45
E. Sufinansiranje zapošljavanja pripravnika	21	15.22
F. Učešće u izradi i realizaciji programa obrazovanja i obuke za zaposlenja	7	5.07
G. Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta	4	2.90
H. Drugi oblici	8	5.80
SVEGA	138	100

Na pitanje – da li ste u tekućoj godini saradivali sa Zavodom za zapošljavanje u obezbjeđivanju potrebnih kadrova, 75 poslodavaca ili 85,23% su odgovorila sa **DA** a 13 poslodavaca ili 14,77% sa **NE**.

Iz tabele se može zaključiti da formalne, odnosno zakonske obaveze, opredjeljuju poslodavce na saradnju sa Zavodom u obimu od 49.28%. Upućivanje lica koja traže zaposlenje na oglašena slobodna radna mjesta zastupljeno je sa 10.87%, sufinansiranje zapošljavanja pripravnika sa 15.22% a informisanje o uslovima i mogućnostima obezbjeđivanja potrebnih kadrova 9.42%.

3.2. Obrazovanje i obuka za zaposlenje

U okviru ove tematske cjeline jedno od pitanja u anketi odnosilo se na programe obrazovanja i obuke koji su realizovani (u saradnji sa Zavodom) u tekućoj godini i planirani za narednu godinu.

U regiji Pljevlja je u 2007. god. programima obuke obuhvaćeno 56 lica i to najviše u grupama zanimanja mašinstvo i obrada metala i saobraćaj. Obukom su pretežno obuhvaćeni kandidati sa III stepenom stručne spreme. U 2008. godini je planirano 50 lica za obuku, najviše u grupama zanimanja mašinstvo i obrada metala i geodezija i građevinarstvo i to za zanimanja za koja su se poslodavci izjasnili da su deficitarna. Planiranim programima obuke će se obuhvatiti kandidati sa III stepenom stručne spreme.

3.3. Ocjene kvaliteta usluge Zavoda

Tabela 2.10.3.1. Ocjene kvaliteta usluga Zavoda

Ocjene	Broj poslodavaca	%
Zadovoljni	61	69.32
Djelimično zadovoljni	19	21.59
Nezadovoljni	8	9.09
SVEGA	88	100

Iz pregleda se vidi da je veliki procenat poslodavaca koji su zadovoljni kvalitetom usluga Zavoda, a oko 30% poslodavaca koji su djelimično zadovoljni ili nezadovoljni kvalitetom usluga.

Najviše poslodavaca je odgovorilo da je nezadovoljno saradnjom sa Zavodom u domenu obezbjeđivanja potrebnih kadrova prema njihovim zahtjevima i finansijske podrške u otvaranju novih radnih mjesta.

3.4. Vidovi informisanja koji obezbjeđuju kvalitetniju saradnju sa Zavodom

Kao vid informisanja na prvom mjestu se našao neposredni kontakt sa Zavodom. Za taj vid informisanja imamo 82 odgovora. Na drugom mjestu, uz veliku razliku u odnosu na prvi vid informisanja su brošure Zavoda-18 odgovora. Zavod za zapošljavanje je u cilju bolje informisanosti poslodavaca štampao brošure koje sadrže informacije o aktivnostima Zavoda i pogodnostima koje Zavod nudi poslodavcima. Na trećem mjestu je internet-web site Zavoda-9 odgovora i elektronski mediji-tv 8 odgovora.

3.5. Očekivanja poslodavaca od Zavoda, . prijedlozi.i.sugestije

Pitanjem koje se odnosilo na usluge koje poslodavci očekuju od Zavoda (pored onih koje su već navedene kod oblika i sadržaja saradnje), imalo je za cilj da se obezbijede dodatne informacije za vrednovanje dobijenih odgovora o kvalitetu ponuđenih vrsta usluga, kao i prijedlozi i sugestije za uvođenje novih oblika i sadržaja saradnje. Da bi se podstaklo slobodnije izražavanje poslodavaca kod ovih pitanja, nijesu predloženi odgovori već je ostavljeno ispitanicima da ih ukratko opišu.

Pregledom listinga odgovora dobijenih na ovo pitanje, može se zaključiti da se pretežno odnose na usluge Zavoda koje su pomenute kod prethodnih pitanja, uz naglašavanje potrebe da se realizuju u većem obimu, posebno kada su u pitanju finansijska podrška, informacije o tržištu rada i kadrovima na evidenciji nezaposlenih, programi obrazovanja i obuke lica koja traže zaposlenje, obezbjeđivanje deficitarnih kadrova i drugo.

Izvan ponuđenih usluga (kod prethodnih pitanja) mogu se izdvojiti očekivanja, prijedlozi i sugestije poslodavaca u smislu **većeg angažovanja Zavoda** u aktivnostima kao što su:

- Obrazovanje i obuka kadrova za deficitarna zanimanja
- Izmjena zakonskih propisa- smanjenja poreza i doprinosa po osnovu rada
- Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta
- Ažurnost u ispunjavanju preuzetih obaveza za realizaciju određenih programa
- Ako nezaposleno lice odbije zaposlenje, ne treba da se nalazi na evidenciji nezaposlenih lica
- Češći sastanci sa poslodavcima radi rješavanja problema deficitarnih kadrova
- Saradnja sa obrazovanjem u cilju usklađivanja školovanja kadrova prema stvarnim potrebama rada
- Pomoć malim preduzećima i preduzetnicima u obezbjeđivanju potrebnih kadrova
- Potpunije informisanje poslodavaca o kadrovima na njegovoj evidenciji, odnosno stanju na tržištu rada i mogućnostima Zavoda u zadovoljavanju određenih kadrovskih potreba
- Organizovanje kurseva stranih jezika i rada na računaru
- Osposobljavanje kadrova za veću odgovornost u radu
- Da Zavod upućuje kadrove poslodavcima
- Da Zavod posreduje u zapošljavanju
- Da Zavod obavještava pojedine institucije o stručnim kadrovima koji su im potrebni a koji se prijave na evidenciju nezaposlenih

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

4.1. Realizacija projektovanih ciljeva i zadataka

Ostvareni su ciljevi i zadaci ovog istraživanja pa se potvrđuje opravdanost realizacije ovog projekta.

4.2. Registar poslodavaca

Izrada registra poslodavaca u prethodnom istraživanju tretirana je kao jedan od prioriternih zadataka. Ovo zato što je evidencija poslodavaca kod Centralnog registra Privrednog suda nedovoljno pouzdana i nepotpuna sa aspekta potreba Službe za zapošljavanje.

Nepouzdanost registra ogleda se u tome što dio poslodavaca izvrši registraciju da zadovolje trenutnu potrebu, nakon čega im se gubi trag. Neki od njih naknadno vrše preregistracije za druge djelatnosti, bez odjave prethodnih. To praktično znači da se brisanje iz registra ne odvija u skladu sa odgovarajućim propisima, odnosno da je njegova ažurnost u tom smislu nedovoljna. S obzirom da je ažuriranje registra poslodavaca jedna od aktivnosti savjetnika za rad sa poslodavcima anketiranje je ove godine lakše urađeno u odnosu na prethodna, jer su podaci u registru poslodavaca dosta sređeni i evidentirani su poslodavci koji više ne postoje. Pored podataka iz državnog registra, informacije se obezbjeđuju u redovnoj komunikaciji savjetnika za rad sa poslodavcima kroz posjete poslodavcima, prijavljivanja slobodnih radnih mjesta, drugih oblika i sadržaja saradnje, iz evidencija fondova za penzijsko i zdravstveno osiguranje i drugih izvora. Rad na ažuriranju registra poslodavaca će se nastaviti i dalje.

4.3. Prosječna i ukupna zaposlenost u tekućoj godini

Na uzorku od 74 poslodavca u Pljevljima, koji obuhvataju 16% populacije, registrovana je prosječna ukupna zaposlenost 3.685 i ukupna zaposlenost na dan anketiranja 3.992 radnika ili oko 58 % zaposlenih u Pljevljima. U Žabljaku na uzorku od 14 poslodavaca koji obuhvataju 12% populacije

registrovana je prosječna ukupna zaposlenost 349 i ukupna zaposlenost na dan anketiranja 384 radnika ili oko 41 % zaposlenih u Žabljaku. (Prema podacima Zavoda za statistiku krajem 2007. godine u Pljevljima je zaposleno 6827 radnika a u Žabljaku 937 radnika). Razlika između ukupne i prosječne zaposlenosti u Pljevljima je 307 radnika.

U Žabljaku je za 35 veći broj ukupno zaposlenih od prosječnog broja zaposlenih.

Najveći broj prosječno zaposlenih u Pljevljima je u djelatnosti vađenje ruda i kamena, 1700, zdravstveni i socijalni rad 486 i obrazovanje 392 radnika. U Žabljaku najveći broj prosječno zaposlenih je u djelatnosti hoteli i restorani 100 i obrazovanje 81 radnik.

4.4. Zapošljavanje u tekućoj godini

U ovom dijelu teksta, kao ilustracija, izdvojeni su podaci o grupama zanimanja u kojima je ostvareno najviše zapošljavanja, jer se radi o pokazateljima koji predstavljaju izuzetne rezultate istraživanja, a koji se bitno razlikuju zavisno od korišćenog izvora: ekonomija, pravo i administracija, mašinstvo i obrada metala, zdravstvo, trgovina i ugostiteljstvo.

4.5. Planirano zapošljavanje u narednoj godini

Prema mišljenju velikog broja poslodavaca (naročito malih i preduzetnika), ako bi se obezbijedila finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta, odnosno za obrazovanje / obuku kandidata za uključivanje u određene programe proizvodnje / usluga, broj zapošljavanja bi se znatno povećao u odnosu na planirana.

Pokazatelji o djelatnostima konkretnih poslodavaca koji su ili nijesu planirali povećanje broja zaposlenih, kao i razlozi takvih opredjeljenja, dragocjeni su za oblikovanje programa aktivne politike zapošljavanja adekvatnih njihovim potrebama i zahtjevima. Kvalitetnoj izradi operativnih programa u tom smislu, doprinijeće realniji podaci o obrazovnoj i profesionalnoj strukturi iskazanih potreba, što je do sada zamjenjivano pretpostavkama koje su se zasnivale na parcijalnim saznanjima iz različitih izvora.

4.6. Zapošljavanje sa nepunim radnim vremenom . i na povremenim i privremenim poslovima

Zapošljavanje sa **nepunim radnim vremenom** pozitivno ocjenjuje nešto više od **četrvine** anketiranih poslodavaca u Pljevljima i nešto više od **trećine** poslodavaca u Žabljaku. Iz prakse u razvijenim državama poznato je da se upravo ovim oblikom fleksibilnog zapošljavanja može relaksirati povećana nezaposlenost. Kako je to aktuelna potreba i Crne Gore, zapošljavanju sa nepunim radnim vremenom treba obezbijediti adekvatne sadržaje u programima aktivne politike zapošljavanja.

Zapošljavanje nezaposlenih lica na **povremenim i privremenim poslovima** prisutno je (povremeno ili često) kod 66,22% anketiranih poslodavaca u Pljevljima i kod 78,57% poslodavaca u Žabljaku. To je znatno povećanje u odnosu na prethodnu anketu koje nameće potrebu da se ova pojava dodatno istraži, posebno u kontekstu novih propisa kojima je regulisano zapošljavanje na privremenim i povremenim poslovima.

4.7. Saradnja poslodavaca i Zavoda

I pored određene nedosljednosti poslodavaca kod davanja odgovora na ovaj set pitanja, opšti zaključak je zadovoljstvo kvalitetom usluga Zavoda u visokom procentu. Relativno skroman obim realizovanih programa obrazovanja i obuke za zaposlenje, prema mišljenjima poslodavaca, više je uslovljen nedovoljnim finansijskim sredstvima Zavoda za ove namjene, nego ocjenama da ga ne prihvataju kao podobnog partnera. To se, takođe, odnosi i na izbor sadržaja saradnje u zadovoljavanju njihovih kadrovskih potreba.

Prethodne konstatacije, indirektno, imaju utemeljenje i u odgovorima koji se odnose na razloge nezadovoljstva uslugama Zavoda, jer pretežni dio nezadovoljstva odnosi se na nedovoljnu finansijsku podršku Zavoda ili neblagovremeno izvršavanje preuzetih obaveza u tom smislu.

Pored opštih ocjena koje su već pomenute, poslodavci su saopštili dosta konkretnih očekivanja, kritičkih primjedbi kao i sugestija Zavodu za unapređivanje pojedinih segmenata aktivnosti, koje treba uvažiti kod opredjeljivanja programskih aktivnosti u narednom periodu. Kod odgovora

na ova pitanja iskazana su i mišljenja pojedinih poslodavaca da je ukupna aktivnost Zavoda i njegovih službi i saradnika na visokom nivou i da u tom pogledu ništa ne treba mijenjati.

4.8. Preporuke za korišćenje rezultata istraživanja

Rezultati istraživanja »Zaposlenost i zapošljavanje u 2007 /2008. godini« kao i iskustva iz realizacije prethodnog projekta, upućuju na potrebu formisanja preporuka za njihovo korišćenje u ostvarivanju projektovanih namjera.

Načelno, saznanja do kojih se došlo analizom odgovora poslodavaca, uz neophodne komparacije sa pokazateljima iz drugih izvora, mogu se koristiti za različite namjere pod uslovom da se uvažavaju određena ograničenja i rezerve navedene u tekstu. Ovo se istovremeno odnosi kako na namjere operativnog karaktera, tako i nastavak istraživanja.

Neposredna primjena prezentiranih rezultata može se odnositi, pored ostalog, na:

- Oblikovanje mjera i programa aktivne politike zapošljavanja
- Opredjeljivanje sadržaja programskih aktivnosti na unapređivanju kvaliteta usluga licima i poslodavcima
- Formiranje baze podataka, odnosno, dopunu registra poslodavaca
- Izradu planova i programa rada Zavoda i njegovih organizacionih cjelina za 2007. godinu.
- Izradu nacionalnog i regionalnih planova zapošljavanja za 2008.

Dobijeni rezultati mogu se koristiti za nastavak istraživanja kojima bi se cjelovitije obradili pojedini od tretiranih sadržaja ili obuhvatili novi, koje je iniciralo istraživanje, kao što su:

- Oblici i sadržaji obrazovanja i obuke kadrova za rad u određenim djelatnostima proizvodnje i usluga
- Identifikacija posebnih znanja i vještina zbog kojih poslodavci pojedina zanimanja tretiraju kao deficitarna

- Sadržaji edukacije poslodavaca, posebno malih i srednjih preduzeća, za planiranje i zadovoljavanje obrazovnih i kadrovskih potreba
- Obim i profesionalna struktura zaposlenih prema poslovima koje obavljaju u odnosu na formalne kvalifikacije koje posjeduju
- Uslovi i zahtjevi rada koji opredjeljuju poslodavce u pojedinim djelatnostima za relativno veliko angažovanje radnika nižih stepena stručne spreme
- Viškovi zaposlenih, invalidi, fleksibilni oblici zapošljavanja i drugo.

5. Prilog

5.1. Upitnik

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE CRNE GORE

Biro rada _____
Kancelarija _____

UPITNIK ZA POSLODAVCE

zapošljavanje 2007/2008.

I. OPŠTI PODACI

1. Naziv _____
2. Oblik organizovanja _____
3. Oblik svojine _____
4. Datum osnivanja _____
5. Opština _____ Mjesto _____

6. Adresa _____
7. Telefon _____, faks _____
e-mail _____
8. Kontakt osoba za poslove zapošljavanja _____
9. Matični broj _____ RegistarSKI broj _____
10. Vrsta djelatnosti _____ Šifra _____
11. Da li je postojeća organizacija dio neke druge organizacije
(domaće ili strane)
DA _____ (šifra opštine _____) NE
12. Na kom tržištu organizacija dominantno posluje
a) lokalnom b) regionalnom c) nacionalnom d) međunarodnom

II PODACI O RADU I POSLOVANJU

13. Kako ocjenjujete poslovnu klimu u zemlji
a) dobro
b) zadovoljavajuće
c) loše, navesti razloge _____
14. Da li imate pripremljen plan/strategiju razvoja firme
a) da li imate biznis plan da ne
b) da li imate strategiju/plan razvoja da ne
c) da li imate usvojen sistem kvaliteta da ne
d) da li planirate investicije da ne

15. Planirano povećanje broja zaposlenih u 2008. godini ?

NE	A. Nije planirano povećanje obima proizvodnje/usluga B. Teškoće u plasmanu proizvoda/usluga C. Teškoće u obezbjeđivanju sredstava za investicije D. Nedostatak kompetentne radne snage E. Drugi razlozi (navesti) _____
DA	A. Povećana potražnja za proizvodima i uslugama na tržištu (domaćem i inostranom) B. Povećanje obima i strukture/asortimana proizvoda i usluga C. Drugi razlozi (navesti) _____

16. Da li imate projekciju zapošljavanja novih kadrova u narednih pet (5) godina?

NE	A. Nije planirano povećanje broja zaposlenih B. Nema adekvatnog kadra za izradu planova C. Ostalo (navesti) _____
DA	A. Ima urađen biznis plan B. Ima urađen investicioni program C. Ostalo (navesti) _____

III ZAPOSLENI U 2007. I ZAPOŠLJAVANJE U 2008.

17. Prosječan broj ukupno zaposlenih u

- godini osnivanja _____
- 2000. godini _____
- 2005. godini _____

18. Starosna struktura zaposlenih u Vašoj organizaciji

Starosno doba		Stručna sprema								Ukupno
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Do 18 godina	Ž									
	U									
19-24 godina	Ž									
	U									
25-30 godina	Ž									
	U									
31-40 godina	Ž									
	U									
41-50 godina	Ž									
	U									
51-54 godina	Ž									
	U									
55-65 godina	Ž									
	U									
ukupno										

19. Struktura radne snage (u 2007. i planirano za 2008. godinu)

		Pojlop., proizv. i prer. hrane	Šumarstvo i obrada drveta	Geologija, rudarstvo i metalurgija	Mašinstvo i obrada metala	Elektrotehn.	Hemija, nemet. i grafičarstvo	Tekstilstvo i kožarstvo	Komunalne, tatarske i farbarske usluge	Geodezija i građevinarstvo	Saobraćaj
I	Ukupno zaposlenih	O									
	Zaposleno u 2007. god.	N									
	Planirano za 2008. god.	O									
II	Ukupno zaposlenih	N									
	Zaposleno u 2007. god.	O									
	Planirano za 2008. god.	N									
III	Ukupno zaposlenih	O									
	Zaposleno u 2007. god.	N									
	Planirano za 2008. god.	O									
IV	Ukupno zaposlenih	N									
	Zaposleno u 2007. god.	O									
	Planirano za 2008. god.	N									
V	Ukupno zaposlenih	O									
	Zaposleno u 2007. god.	N									
	Planirano za 2008. god.	O									
VI	Ukupno zaposlenih	N									
	Zaposleno u 2007. god.	O									
	Planirano za 2008. god.	N									
VII	Ukupno zaposlenih	O									
	Zaposleno u 2007. god.	N									
	Planirano za 2008. god.	O									
VIII	Ukupno zaposlenih	N									
	Zaposleno u 2007. god.	O									
	Planirano za 2008. god.	N									

			Vaspitanje i obrazovanje	Društveno – humanističko područje	Prirodno – matematičko područje	Kultura, umjetnost i javno informisanje	Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	Fizička kultura i sport	Ostalo
I	Ukupno zaposlenih	O							
		N							
	Zaposleno u 2007. god.	O							
		N							
II	Planirano za 2008. god.	O							
		N							
	Ukupno zaposlenih	O							
		N							
III	Zaposleno u 2007. god.	O							
		N							
	Planirano za 2008. god.	O							
		N							
IV	Ukupno zaposlenih	O							
		N							
	Zaposleno u 2007. god.	O							
		N							
V	Planirano za 2008. god.	O							
		N							
	Ukupno zaposlenih	O							
		N							
VI	Zaposleno u 2007. god.	O							
		N							
	Planirano za 2008. god.	O							
		N							
VII	Ukupno zaposlenih	O							
		N							
	Zaposleno u 2007. god.	O							
		N							
VIII	Planirano za 2008. god.	O							
		N							
	Ukupno zaposlenih	O							
		N							
IX	Zaposleno u 2007. god.	O							
		N							
	Planirano za 2008. god.	O							
		N							

IV LICA SA INVALIDITETOM I DOPUNSKI OBLICI ZAPOŠLJAVANJA

20. Lica sa invaliditetom:

Lica sa invaliditetom	
U 2007. godini	
Planirano za 2008. god.	

21. Da li ste spremni uposliti lica sa invaliditetom ukoliko bi Vam bile obezbijedene određene pogodnosti:

NE

DA

- Sufinansiranje zarade
- Poreske i carinske olakšice
- Obuka i osposobljavanje
- Krediti po povlašćenim uslovima
- Opremanje radnog mjesta
- Druge pogodnosti (navesti) _____

22. Da li ste upoznati sa pogodnostima koje obezbjeđuje Zavod radi podsticanja zapošljavanja lica sa invaliditetom:

a) obuka i osposobljavanje	DA	NE
b) krediti za samozapošljavanje	DA	NE
c) opremanje radnog mjesta	DA	NE

23. Kako ocjenjujete mogućnost zapošljavanja radnika sa nepunim radnim vremenom (za vaše potrebe)?

- A. Smatramo da je to povoljno rješenje
- B. Nemamo potrebe za takvim angažovanjem kadrova
- C. Ostalo(navesti) _____

24. Broj penzionisanih radnika:

- a) u 2007. godini _____
b) plan za 2008. godinu _____

25. Radno angažovanje penzionera:

- Da li ste spremni radno angažovati penzionere?

NE

DA

- koliko je angažovano u 2007. g. _____

- koliko planirate angažovati u 2008. g. _____

- na kojim poslovima _____

26. Šta mislite o zapošljavanju nezaposlenih lica za obavljanje povremenih i privremenih poslova ?

A. Nemamo takvih potreba

B. Povremeno imamo takvih potreba

C. Često imamo takvih potreba

V VIŠKOVI RADNE SNAGE

27. Struktura viškova radne snage

		Pojlop., proizvod. i prer. hrane	Šumarstvo i obrada drveta	Geologija, rudarstvo i metalurgija	Mašinstvo i obrada metala	Elektrotehn.	Hemija, nemet. i grafičarstvo	Tekstilstvo i kožarstvo	Komunalne, tapetarske i farbarske usluge	Geodezija i građevinarstvo	Saobraćaj	Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	Ekonomija, pravo i administracija	Vaspitanje i obrazovanje	Društveno – humanističko područje	Prirodno – matematičko područje	Kultura, umjetnost i javno informisanje	Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	Fizička kultura i sport	Ostalo		
I	2007. godina																					
	2008. godina																					
II	2007. godina																					
	2008. godina																					
III	2007. godina																					
	2008. godina																					
IV	2007. godina																					
	2008. godina																					
V	2007. godina																					
	2008. godina																					
VI	2007. godina																					
	2008. godina																					
VII	2007. godina																					
	2008. godina																					
VIII	2007. godina																					
	2008. godina																					

28. Razlozi viškova radne snage

2007. godina	NE		
	DA	1.Razlozi	A. Prestrukturiranje proizvodnje B. Smanjenje obima proizvodnje/usluga C. Neodgovarajuća struktura zaposlenih D. Drugi razlozi (navesti)_____
2.Način rješavanja		A. Otpremnina B. Raspored kod istog ili drugog poslodavca C. Prekvalifikacija, dokvalifikacija i sl. D. Nije riješen status E. Drugi razlozi (navesti)_____	

2008. godina	NE		
	DA	1.Razlozi	A. Prestrukturiranje proizvodnje B. Smanjenje obima proizvodnje/usluga C. Neodgovarajuća struktura zaposlenih D. Drugi razlozi (navesti)_____
2.Način rješavanja		A. Otpremnina B. Raspored kod istog ili drugog poslodavca C. Prekvalifikacija, dokvalifikacija i sl. D. Drugi razlozi (navesti)_____	

VI DEFICITARNA ZANIMANJA

29. Struktura deficitarnih kadrova

Red. broj	U 2007. godini			U 2008. godini		
	Naziv zanimanja	Šifra zanimanja	Broj radnika	Naziv zanimanja	Šifra zanimanja	Broj radnika
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
...						

30. Razlozi deficitarnosti

Koji su razlozi deficitarnosti kadrova?

2007. godina	A. Nema obrazovanih kadrova odgovarajućih profila na tržištu rada B. Ne prihvataju ponuđene uslove rada C. Nedostatak sredstava za stručno obrazovanje i obuku potrebnih kadrova D. Drugi razlozi (navesti) _____
-------------------------	--

2008. godina	A. Nema obrazovanih kadrova odgovarajućih profila na tržištu rada B. Ne prihvataju ponuđene uslove rada C. Nedostatak sredstava za stručno obrazovanje i obuku potrebnih kadrova D. Drugi razlozi (navesti) _____
-------------------------	--

31. Razlozi neprihvatanja ponuđenog radnog mjesta:

- Niska zarada
- Neadekvatni uslovi rada (fizičko opterećenje, opasni poslovi-izloženost uticaju hemikalija, loši uslovi smještaja...)
- Rad u smjenama
- Velika udaljenost radnog mjesta od mjesta prebivališta
- Drugi razlozi (navesti) _____

32. Kako ocjenjujete kvalitet radne snage

1. zaposlenih u firmi
 - a) zadovoljan
 - b) djelimično zadovoljan
2. kadrova sa evidencije Zavoda za koje ste zainteresovani
 - a) zadovoljan
 - b) djelimično zadovoljan
 - c) nezadovoljan

33. Koja znanja, vještine i kompetencije najviše nedostaju radnoj snazi. (navedite najviše 5 modaliteta)

- a) tehničko-tehnološka
- b) sposobnosti komuniciranja
- c) kreativnost

- d) kompjuterska znanja
- e) marketinška znanja
- f) organizacijska
- g) finansijska
- h) znanje stranih jezika
- i) druga znanja (navesti) _____

VII SARADNJA SA ZAVODOM

34. Da li ste u 2007. godini saradivali sa Zavodom za zapošljavanje.

DA

NE

35. Da li ste u 2007. godini saradivali sa Zavodom za zapošljavanje u obezbjeđivanju potrebnih kadrova?

NE	
DA	<ul style="list-style-type: none"> A. U okviru prijave slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja) B. Upućivanje kandidata na oglase-konkurse C. Informisanje o uslovima i mogućnostima obezbjeđivanja potrebnih kadrova D. Učešće u izboru kandidata za zaposlenje (razgovor sa kandidatima, predstavljanje kandidata, psihološka selekcija...) E. Sufinansiranje zapošljavanja pripravnika F. Učešće u realizaciji programa obuke za zaposlenje (stručno osposobljavanje, dokvalifikacija, prekvalifikacija, specijalizacija) G. Finansijska podrška u otvaranju novih radnih mjesta H. Drugi oblici (navesti) _____

36. Realizacija programa obuke u 2007. i plan za 2008. god. (dokvalifikacije, prekvalifikacije, specijalizacije i sticanja posebnih znanja i sl.)

		Poljop., proizv. i prer. hrane	Šumarstvo i obrada drveta	Geologija, rudarstvo i metalurgija	Mašinstvo i obrada metala	Elektrotehn.	Hemija, nemet. i grafičarstvo	Tekstilstvo i kožarstvo	Komunalne, tapetarske i farbarske usluge	Geodezija i građevinarstvo	Saobraćaj	Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	Ekonomija, pravo i administracija	Vaspitanje i obrazovanje	Društveno – humanističko područje	Prirodno – matematičko područje	Kultura, umjetnost i javno informisanje	Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	Fizička kultura i sport	Ostalo
I	2007. godina																			
	2008. godina																			
II	2007. godina																			
	2008. godina																			
III	2007. godina																			
	2008. godina																			
IV	2007. godina																			
	2008. godina																			
V	2007. godina																			
	2008. godina																			
VI	2007. godina																			
	2008. godina																			
VII	2007. godina																			
	2008. godina																			
VIII	2007. godina																			
	2008. godina																			

37. Kako ocjenjujete posredovanje i ostale usluge Zavoda u odnosu na vaše zahtjeve i očekivanja (u pogledu obrazovanja, radnog iskustva, posebnih znanja, ličnih osobina posredovanih kadrova, finansijske participacije...)

Zadovoljni	
Djelimično zadovoljni	
Nezadovoljni naročito u pogledu:	A. Ažurnosti u ispunjavnju preuzetih obaveza od strane Zavoda B. Obezbeđivanja potrebnih kadrova prema našim zahtjevima C. Finansijske podrške u otvaranju novih radnih mjesta D. Finasijske podrške za osposobljavanje/obuku kadrova E. Stručne pomoći u obuci i izboru potrebnih kadrova F. Informisanja o stanju na tržištu rada G. Ostalo _____

38. Koji vid informisanja Vam obezbjeđuje kvalitetnu saradnju sa Zavodom

- neposredni kontakt sa Zavodom
- elektronski mediji – TV
- elektronski mediji – radio
- štampani mediji
- internet – web site Zavoda
- brošure Zavoda

39. Navedite kakve usluge (pored onih koje su navedene kod pitanja 35) očekujete od Zavoda u zadovoljavanju vaših kadrovski potreba?

40. Molimo Vas da, osim odgovora na postavljena pitanja, navedete i druge ocjene, prijedloge i sugestije koje bi mogle doprinijeti uspješnijoj izradi i realizaciji planova zapošljavanja i saradnji poslodavaca sa službom zapošljavanja u zadovoljavanju vaših kadrovskih potreba i povećanja zaposlenosti uopšte:

Ime i prezime lica koje je
popunilo Upitnik

MP

Potpis odgovornog
lica-poslodavca

U _____ dana _____ 2007. godine

CIP – Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

331.5(497.16 Пљевља) ”2007/2008”

ANKETA poslodavca : zaposlenost i zapošljavanje : 07/08.
/ [projektni tim Nada Beljkaš, Ljubica Aranitović]. – Podgorica
: Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Biro rada Pljevlja, 2008
(Podgorica : Studio MOUSE). – 84 str. : graf. prikazi, tabele ;
24 cm

Tiraž 200. – Upitnik za poslodavce: str. 69-83. – Rezime.

ISBN 978-86-85789-07-6

- a) Запосленост – Пљевља – 2007-2008
 - b) Запошљавање – Пљевља – 2007-2008
- COBISS.CG-ID 12685328